

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 106 * ΜΑΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1989 * ΙΓΙΑΡ - ΣΙΒΑΝ 5749

זכור ועשה למען יחומים ואלמנות.. למען
תינוקות של בית רבן שלא חטאו

«Θυμήσου και ενήργησε χάρη των ορφανών χάρη
των νηπίων και των παιδιών που δεν αμάρτησαν»

(Προσευχολόγιο της Ημέρας του Εξιλασμού Αρβίτ: 50)

Χρέος μας η ανάμνηση

Αποσπάσματα από ομιλία του Προέδρου της Γερμανικής Ομοσπονδου Δημοκρατίας, κ. Richard von Weizsäcker, με την ευκαιρία της 40ης επετείου από τον τερματισμό του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, στις 8 Μαΐου 1985, στην αίθουσα συνεδριάσεων της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής

... Η 8η Μαΐου είναι ημέρα ανάμνησης. Ανάμνηση σημαίνει να θυμάται κανείς ένα γεγονός τόσο έντιμα και καθαρά, ώστε να γίνεται ένα κομμάτι της ψυχής του. Τουτό εγείρει μεγάλες αξιώσεις απέναντι στην ειλικρίνειά μας.

Ενθυμούμεθα σήμερα πενθώντας όλους τους νεκρούς του πολέμου και της τυραννίας.

Ενθυμούμεθα ιδιαίτερα τα 6 εκατομμυρίων Εβραίων, που δολοφονήθηκαν σε γερμανικά στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Ενθυμούμεθα όλων των λαών που υπέφεραν στον πόλεμο, προπάντων των απείρων πολλών πολιτών της Σοβιετικής Ένωσης και της Πολωνίας, που έχασαν τη ζωή τους...

... Στην αρχή της τυραννίας στάθηκε το αβυσσαλέο μίσος του Χίτλερ, κατά των Εβραίων συνανθρώπων μας. Ο Χίτλερ δεν αποσιώπησε ποτέ το μίσος του αυτό από την κοινή γνώμη κι έκανε μάλιστα ολόκληρο το λαό σ' εργάλειο του μίσους του αυτού. Ακόμη την παραμονή του τέλους του, στις 30 Απριλίου 1945, έκλεισε τη λεγόμενη διαθήκη του με τις λέξεις:

"Προπάντων υποχρεώνω την ηγεσία του έθνους και τους οπαδούς σε ακριβέστατη τήρηση των φυλετικών νόμων και σε ανηλεή αντίσταση ενάντια στον παγκόσμιο δηλητηριαστή όλων των λαών, το διεθνή ιουδαϊσμό".

Ασφαλώς δεν υπάρχει σχεδόν κανένα κράτος, που στην ιστορία του έμεινε απαλλαγμένο από ενοχή για την εμπλοκή του σε πόλεμο και άσκηση βίας. Η γενοκτονία των Εβραίων

είναι όμως άνευ προηγουμένου στην ιστορία.

Η εκτέλεση του εγκλήματος ήταν βέβαια στα χέρια λίγων και αποσιωπήθηκε από την κοινή γνώμη. Όμως κάθε Γερμανός μπορούσε να ζήσει τι υπέφεραν οι Εβραίοι συμπολίτες, από ψυχρή αδιαφορία και καλυμμένη μισαλλοδοξία μέχρι έκδηλο μίσος.

Ποιός μπορούσε να παραμείνει άδολος μετά από τους εμπρησμούς των συναγωγών, τις λεηλασίες, το στιγματισμό με το εβραϊκό αστέρι, την αφαίρεση των δικαιωμάτων και τις ακατάπαντες βεβηλώσεις της ανθρώπινης αξιοπρέπειας;

Όποιος άνοιγε τ' αυτιά και τα μάτια του, όποιος ήθελε να ενημερωθεί, απ' αυτόν δεν ήταν δυνατόν να διαφύγει της προσοχής, ότι αναχωρούσαν τράινα με εκτοπισμένους. Η φαντασία του ανθρώπου ίσως να μην αρκεί για τον τρόπο και την έκταση της εξόντωσης. Όμως στην πραγματικότητα προστέθηκε στα εγκλήματα η προσπάθεια πάρα πολλών, ακόμη και από τη δική μου γενιά, που είμασταν νέοι και που

δε συμμετείχαμε στον προγραμματισμό και την εκτέλεση των συμβάντων, να μη λάβουν υπόψη τους τι συνέβαινε.

Υπήρχαν πολλές μορφές δημιουργίας αντιπερισπασμού για τη συνείδηση, αναρμοδιότητας, παραβλέψης και σωπής.

Όταν όμως στο τέλος του πολέμου εμφανίστηκε ολόκληρη η ανομολόγητη αλήθεια του ολοκαυτώματος, επικαλέστηκαν πάρα πολλοί από εμάς το ότι δεν γνώριζαν τίποτα ή το ότι είχαν μόνο υποψίες.

Ενοχή ή αθωότητα ενός ολόκληρου λαού δεν υπάρχει. Η

ΕΙΚΟΝΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Ομάδα Εβραίων παιδιών στην πόλη Γουέστμπορκ της Ολλανδίας την παραμονή της εκτοπίσεώς τους

ενοχή όπως και η αθωότητα δεν είναι συλλογικές αλλά προσωπικές.

Υπάρχει ενοχή ανθρώπων που ανακαλύφθηκε και που έμεινε κρυφή. Υπάρχει ενοχή που άνθρωποι ομολόγησαν ή απαρνήθηκαν. Κάθε ένας, που έζησε την εποχή εκείνη συνειδητά, υποβάλλει σήμερα ενδόμυχα στον εαυτό του το ερώτημα για την προσωπική του εμπλοκή.

Η μεγάλη πλειοψηφία του σημερινού μας πληθυσμού ήταν την εποχή εκείνη ή σε παιδική ηλικία ή δεν είχε καν γεννηθεί. Δεν μπορούν να ομολογήσουν προσωπική ενοχή για πράξεις, που δεν έκαναν.

Κανένας άνθρωπος με αισθήματα δεν αναμένει από αυτούς να φορέσουν το μανδύα του κατηγορουμένου, απλά και μόνο επειδή είναι Γερμανοί. Όμως οι πρόγονοί τους, τους άφησαν πίσω μια βαριά κληρονομιά.

Όλοι μας, ανεξάρτητα από ενοχοί ή όχι, ανεξάρτητα από ηλικία, πρέπει να αποδεχτούμε το παρελθόν. Όλοι υφιστάμεθα τις συνέπειές του και αναλαμβάνουμε την ευθύνη.

Οι νέες και οι παλιές γενιές πρέπει και μπορούν να βοηθήσουν οι μεν τις δε στην κατανόηση της σημασίας, γιατί είναι θέμα ζωτικής σημασίας, η διατήρηση ζωτανής της μνήμης του παρελθόντος.

Δεν πρόκειται εδώ για την κατίσχυση του παρελθόντος. Αυτό δεν γίνεται. Το παρελθόν δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθεί ούτε και ξεγίνεται εκ των υστέρων. Όποιος όμως κλείνει τα μάτια του στο παρελθόν, θα είναι τυφλός στο παρόν. Όποιος δε θέλει να θυμάται την απανθρωπιά, θα απωλέσει την ανοσία και θα εκτεθεί εκ νέου σε μεταδοτικούς κινδύνους.

Ο εβραϊκός λαός θυμάται και θα θυμάται πάντα. Εμείς ως άνθρωποι αποζητούμε τη συμφιλίωση.

Ακριβώς για το λόγο αυτό πρέπει να αντιληφθούμε, πως συμφιλίωση χωρίς ανάμνηση του παρελθόντος δεν είναι δυνατή. Η εμπειρία του θανάτου εκατομμυρίων αποτελεί κομμάτι της ψυχής κάθε Εβραίου στον κόσμο κι όχι μόνο, επειδή οι άνθρωποι δεν μπορούν να ξεχάσουν τέτοια φρίκη, αλλά επειδή η ανάμνηση ανήκει στην εβραϊκή θρησκεία.

*Η λήθη παρατείνει την εξορία,
και το μυστικό της λύτρωσης λέγεται ανάμνηση.*

Αυτή η εβραϊκή σοφία, που χρησιμοποιείται συχνά, θέλει σίγουρα να πει ότι η πίστη στο Θεό είναι ταυτόχρονα πίστη στην επιρροή του πάνω στην ιστορία.

Η ανάμνηση είναι η εμπειρία από την επιρροή του Θεού πάνω στην ιστορία και αποτελεί την πηγή της πίστης για τη σωτηρία. Αυτή η εμπειρία δημιουργεί ελπίδα, δημιουργεί πίστη στη σωτηρία, στην επανένωση του χωρισμένου, στη συμφιλίωση. Όποιος τη ξεχνάει, χάνει την πίστη.

Αν θέλαμε από την πλευρά μας να ξεχάσουμε ό,τι συνέβηκε, αντί να διατηρούμε την ανάμνησή του, τότε αυτό δεν θα ήταν μόνο απάνθρωπο, αλλά με την πράξη αυτή θα θίγαμε την πίστη των Εβραίων που επέζησαν και θα εμποδίζαμε το ξεκίνημα για τη συμφιλίωση.

Για μας η υπόθεση εξαρτάται επομένως από την ανέγερση ενδόμυχα ενός μνημείου της σκέψης και της αίσθησης...

Όποιος κρίνει τις συνθήκες στη Μέση Ανατολή, οφείλει να σκέφτεται την τύχη που προετοίμασαν Γερμανοί στους Εβραίους συνανθρώπους τους και ότι η ίδρυση του ισραηλινού

κράτους έγινε κάτω από συνθήκες που επιβαρύνουν και θέτουν σε κίνδυνο τους ανθρώπους ακόμη και σήμερα σ' αυτή την περιοχή...

Και η ομιλία του Γερμανού προέδρου τελείωσε με τις παρακάτω παρααινέσεις::

... Η παρακλήση προς τη νεολαία είναι:

Μην επιτρέψετε να σας παρασύρουν σε εχθρότητα και μίσος

έναντια σ' άλλους ανθρώπους,

έναντια στους Ρώσους ή τους Αμερικανούς,

έναντια στους Εβραίους ή τους Τούρκους,

έναντια σε προοδευτικούς ή συντηρητικούς,

έναντια σε μαύρους ή λευκούς.

Μάθετε να συζήτε με τους άλλους και όχι να ζητε εναντίον των άλλων.

Ας ενστερνισθούμε κι εμείς αυτό το τελευταίο ως δημοκρατικά εκλεγμένοι πολιτικοί και ας δώσουμε το παράδειγμα.

Ας τιμήσουμε την ελευθερία.

Ας δουλέψουμε για την ειρήνη.

Ας στηριχθούμε στο δίκαιο.

Ας υπηρετήσουμε τα δικά μας εσωτερικά μέτρα και σταθμά του δικαίου.

Ας προσπαθήσουμε τη σημερινή 8η Μαΐου να αντικρύσουμε κατά μέτωπο την αλήθεια, όσο καλύτερα μπορούμε.

Ἡ λίμνη της Αγίας Βαρβάρας, στη Δράμα, θυμάται...

Το Ολοκαύτωμα των Εβραίων της Δράμας

Μη ξαφνιασθείς και μη σκιαχείς, κακό στο νου
μη βάνεις,
αν κάποια νύχτα του Μαρτιού βρεθείς κοντά στη
λίμνη

και δεις ν' αναταράζεται και να σηκώνει κύμα
κι ας μη φυσάει άνεμος κι ας μη φυσά τ' αγέρι.

Αυτό κι εμένα μούτυχε μια μαγεμένη νύχτα:
στ' ακρόλιμνο στεκόμουναι και θαύμαζα τη λίμνη,
που ακύμαντη κι ανέμελη κοιμόταν ή, πλανεύτρα
κι ένα φεγγάρι ολόγιομο την έκανε καθρέφτη.
Ήσυχη ήταν η νυχτιά, δε σάλευ' ούτε φύλλο.

Ξάφνου η λίμνη αντάριασε, τσακίσθηκε' ο
καθρέφτης,

σήκωσε κύμα απρόσμενο, αναταράχθη όλη
κι ένας αχός ακούσθηκε σαν νάταν μοιρολόϊ,
σα βαριανασασμός, σαν πονεμένον βόγγος.

Ταράχθηκε απ' όλ' αυτά και λέω στη λιμνούλα:
- Εσύ 'σουν πάντα ήρεμη και τώρα τι σου βρήκε'

- Αυτό παθαίνω, λέει μου, το Μάρτη κάθε χρόνο,
γιατί θυμάμαι πράγματα, οπού με ξεσηκώνουν.

- Και τ' είν' αυτές οι θύμησες που τόσο σε
φουντώνουν;

- Πριν από χρόνια πέσανε στο τόπο σαν ακρίδα
Γερμανοβούλγαροι κακοί, απόνετοι άνθρωποι,
μαζέψαν όλους τους Οβριούς, βρέφη, μικρούς,
μεγάλους

και σαν τ' αρνάκια της Λαμπρής, έτσι τους
εμαντρώσαν

κι αντάμα τους στοιβάξαν σε μια καπναποθήκη,
που ήταν εδώ δίπλα μου, δυο βήματα παρέχει.

Ολούθε γύριζαν σκοποί που εσκορπούσαν τρόμο
καθώς σέρναν τις μπότες τους στις πλάκες, στα
λιθάρια

και βρίζαν κι απειλούσανε τους άμοιρους
Εβραίους.

Κι άκουγα μέσα στη νυχτιά θρήνους και
μοιρολόγια

άκουγα κλάματα παιδιών και προσευχές
γερόντων

και πυρωμένους στεναγμούς που καίγαν την
καρδιά μου...

Ήταν του Μάρτη πρωινό σαν τους επήραν
όλους,

χίλιους διακόσιους νοματούς και στο χαμό,
τους πάνε.

Κι ήταν μωρά, μικρά παιδιά, αθώα,
αγγελούδια

κι ήτανε νιές μπουμπουκιαστές και νιοί σαν
κυπαρίσια,

γέροι σκυφτοί απ' τους καημούς, γριούλες
πονεμένες.

Τους πήγανε στο Δούναβη, ψηλά, στη
Βουλγαρία,

σα ζωντανά τους φόρτωσαν σ' ένα παλιό
καράβι

κι όλους μαζί τους πνίξανε στη μέση στο
ποτάμι...

Σαν τα θυμάμαι όλ' αυτά με πιάν' ανατριχίλα,
με παίρνει το παράπονο για το βαρύ το κρίμα
γι' αυτό αναταράζομαι, γι' αυτό σηκώνω
κύμα...

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Δράμα

[Για την Ισραηλτική Κοινότητα Δράμας, που σήμερα δεν υφίσταται,
έχουν δημοσιευθεί πληροφορίες στο τεύχος 100 των "Χρονικών"]

Μετά ξεχώρισαν τα μικρά παιδιά και τις γυναίκες

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - ΑΟΥΣΒΙΤΣ

Αφήγηση του κ. ΣΑΜ ΠΡΟΦΕΤΑ

Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη το 1914. Έμεινα ορφανός από πατέρα όταν ήμουν δύο μηνών. Έτσι η μητέρα μου αναγκάστηκε να πάει να δουλέψει σε διάφορα σπίτια. Μέναμε κοντά στο εργοστάσιο του "Ρεζή Βαρδάρ" που χτιζόταν τότε. Στο σχολείο πήγα μέχρι την τέταρτη δημοτικού. Πήγαινα σχολείο το πρωί και τα απογεύματα δούλευα παραγιάς σ' ένα μπακάλικο. Αργότερα πουλούσα καραμέλες και σοκολάτες στους κινηματογράφους. Θυμάμαι πως δούλεψα για πρώτη φορά στο "Σπλέντιτ", που βρισκόταν στο Βαρδάρι, στη θέση του σημερινού κινηματογράφου "Ίλιον". Το 1928 έπιασα δουλειά στον κινηματογράφο "Αττικόν", που βρίσκεται επίσης στο Βαρδάρι, ως βοηθός μηχανικού. Δούλευα εκεί συνέχεια, μέχρι να μας πάρουν οι Γερμανοί, μ' ένα διάλειμμα γύρω στα 1935, όταν πήγα φαντάρος.

Στην κατοχή λειτουργούσαν λίγοι κινηματογράφοι που έπαιζαν μόνο ιταλικές και γερμανικές ταινίες. Οι υπόλοιποι κινηματογράφοι λειτούργησαν ως θέατρα, με διάφορους θιάσους από την Αθήνα. Στο "Ατ-

τικόν" ήρθε ο αείμνηστος Σπυρόπουλος, της γνωστής τριάδας (Ασημακόπουλος, Σπυρόπουλος, Παπαδούκας), ως θιασάρχης. Στο θιάσό του είχε τους Κούλη Στολίγκα, Βασίλη Αυλωνίτη, Χριστίνα Καταάλου κ.ά. Εμείς τον προσωπικού του κινηματογράφου, κάναμε τώρα όλες τις δουλειές που χρειάζεται ένα θέατρο. Εγώ έκανα και τον φροντιστή και τον ταξιθέτη και τον υποβολέα.

Από τον Φεβρουάριο του 1943, όλοι οι Εβραίοι υποχρεωθήκαμε να φοράμε το κίτρινο άστρο. Και από τις αρχές Μαρτίου μας απαγόρευσαν να βγαίνουμε από τα γκέτο, δηλ. ορισμένες συνοικίες όπου μας ανάγκασαν να περιοριστούμε. Η ανάγκη όμως να βγάλω το ψωμί μου μ' ανάγκασε να το σκάω τις νύχτες και να πηγαίνω στο "Αττικόν", χωρίς φυσικά το κίτρινο άστρο. Αυτή η ιστορία κράτησε περίπου μια εβδομάδα.

Στο μεταξύ, από τις 15 Μαρτίου 1943, είχαν αρχίσει να φεύγουν οι αποστολές των Εβραίων της Θεσσαλονίκης στην Πολωνία. Φυσικά δεν υποψιαζόμασταν τι μας περι-

μενε. Ο Σπυρόπουλος προσπάθησε να με πείσει να δρατετεύσω στην Αθήνα. Έλεγε πως είχε τον τρόπο να μου βγάλει πλαστή ταυτότητα. Και επέμενε πως όλα αυτά δεν πρόκειται να βγουν σε καλό. Τον ευχαρίστησα και του απάντησα ότι θα το σκεφτώ. Το ίδιο βράδυ όμως με πιάσαν οι Γερμανοί, επειδή δεν φορούσα το άστρο και με κλείσαν στον Παύλου Μελά, απ' όπου όμως κατάφερα να το σκάσω ύστερα από μισή ώρα, εκμεταλλευόμενος τη σύγχυση που επικρατούσε εκεί. Ξαναγύρισα στο "Αττικόν", όπου έμαθα ότι οι Γερμανοί είχαν σπρώξει τους κατοίκους του συνοικισμού Ρεζή Βαρδάρ, όπου έμενε η μητέρα μου και οι αδελφές μου, και τους πήγαν στο συνοικισμό του Βαράνου Χιρς, κοντά στον παλιό σταθμό, που τον είχαν κάνει στρατόπεδο. Ο Σπυρόπουλος τότε με ρώτησε τι σκοπεύω να κάνω, κι εγώ του απάντησα: "Σας ευχαριστώ πολύ για την πρότασή σας. Όσο θα ζω δεν θα σας ξεχάσω ποτέ. Πρέπει όμως να λάβετε υπόψη ότι εμείς οι Εβραίοι έχουμε δύο θρησκείες. Πρώτα την οικογένειά μας και μετά το

Θεό. Κι εγώ δεν μπορώ ν' αφήσω τη μάνα μου που σ' όλη της τη ζωή αγωνίστηκε σκληρά για να μας μεγαλώσει". Έτσι παρουσιάστηκα μόνος μου στο στρατόπεδο του Βαρόνου Χιρς. Μετά δυο - τρεις μέρες μας σήκωσαν, μας στοιβάξαν σε βαγόνια για ζώα, 80 άτομα σε κάθε βαγόνι, μ' ένα βαρέλι για τις σωματικές μας ανάγκες κι ελάχιστα τρόφιμα. Η διαδρομή κράτησε οκτώ μέρες. Πολλοί γέροι και άρρωστοι πέθαναν στο ταξίδι.

Φτάσαμε στο Άουστρις - Μπιργκενάου, όπου μας διέταξαν να κατέβουμε αφήνοντας όλα μας τα πράγματα στα βαγόνια. Μετά ξεχώρισαν τους γέροντες, τα μικρά παιδιά και τις γυναίκες που κρατούσαν μωρά. Οι δύο αδελφές μου, επειδή πήγαν να βοηθήσουν κάτι φίλες τους μάνες, κρατούσαν παιδιά στην αγκαλιά τους. Έτσι οδηγήθηκαν, όπως και η μάνα μου, σε κάτι φορητά που στέκονταν πιο πέρα. Εμείς βέβαια δεν ξέραμε τότε που τους πάνε. Το μάθαμε αργότερα.

Εμάς μας οδήγησαν στο στρατόπεδο. Μας φόρεσαν κάτι ριγωτές στολές και μας χάραξαν με τατουάζ έναν αριθμό στο αριστερό μας χέρι. Ο δικός μου αριθμός είναι ο "111383". Μας κράτησαν δέκα μέρες каранτινα. Ρώτησαμε τους κάποιους που ήταν Πολωνοί ή Γερμανοί ποινικοί κατάδικοι, πότε θα ανταλλάσουμε τους δικούς μας. Αυτοί γελούσαν ειρωνικά, μας έδειχναν τα κρεματόρια με τα ψηλά φουγάρα που έβγαζαν συνέχεια καπνό και μας έλεγαν. "Εκεί είναι οι συγγενείς σας". Στην αρχή νομίζαμε πως μας κοροϊδεύουν. Δεν φανταζόμαστε πως μπορούμε να καίνε ανθρώπους. Σιγά, σιγά όμως το χωνέψαμε ότι πράγματι έτσι ήταν, όπως μας τα λέγανε. Τότε αρχίσαμε να χάνουμε το ηθικό μας και δεν ξέραμε ποιά θα είναι η τύχη που μας περίμενε.

Άρχισαν να μας βάζουν σε σκληρές δουλειές. Κουβαλούσαμε βαγόνια με χώματα, σπάγαμε πέτρες, ανοίγαμε δρόμους. Η τροφή ελάχιστη. Έτσι σε μια βδομάδα ήσουν πια έτοιμος για το φούνο, γιατί συχνά, ιδιαίτερα όταν έφταναν καινούργιες αποστολές, έκαναν

διαλογές κι εξόντωναν τους παλιότερους κατάδικους που είχαν εξαντληθεί από τις βαριές δουλειές.

Σε μια απ' αυτές τις νέες αποστολές, που έφταναν συνέχεια, είδα μια μάνα να κρατά ένα μωρό στην αγκαλιά και να σέρνει απ' το χέρι ένα άλλο, μεγαλύτερο παιδί που ρωτούσε: "Μαμά που μας πάνε;". Κι εκείνη απάντησε: "Πρώτα θα κάνουμε μπάνιο κι ύστερα θα συναντήσουμε το μπαμπά, τον παππού, τη γιαγιά και τους άλλους".

Σήκωσα τότε τα μάτια στον ουρανό κι άρχισα να παρακαλώ το Θεό λέγοντας: "Θεέ μου, μπορεί εμείς οι μεγάλοι να φταίμε και να μας καταδικάζεις. Κάνε όμως το θαύμα σου γι' αυτά τα παιδιά". Παρακάλεσα και τον Χριστό που αναστήθηκε καθώς και όλους τους Θεούς κάθε θρησκείας που γνώριζα, μέχρι και τον Βούδα, για να σωθούν τουλάχιστον τα παιδιά. Κι είπα ακόμα ότι αν κατά λάθος βγω ζωντανός από δω θα αφιερώσω τη ζωή μου στα παιδιά.

Φυσικά έπρεπε να βρεις τρόπους για να επιβιώσεις. Εγώ άκουγα κάθε βράδυ στο προσκλητήριο να ζητούν ειδικευμένους εργάτες. Δεν ήξερα τόσα γερμανικά για να καταλάβω τι ειδικότητες γυρεύουν. Παρόλα αυτά σήκωνα πάντα το χέρι ελπίζοντας να μπω σε ελαφρότερη δουλειά. Έτσι μια μέρα μ' άρπαξε ένας Γερμανός και με ρώτησε: "Τον μπις μάλερ;" ("Είσαι μπογιατζής;") "Για", του απάντησα. "Μάλερ φον μπερούτ;" ("Επαγγελματίας μπογιατζής") με ξαναρώτησε. Εγώ δεν κατάλαβα τι παναπεί εκείνο το "Φον μπερούτ". Νόμιζα πως με ρωτούσε αν είμαι από τη Βηρυτό και του έλεγα: "Νάιν Μπερούτ, Γκρίχελαντ, Σαλόνικα". Τελικά μου τα εξήγησε ένας Γάλλος συγκρατούμενος και δήλωσα επαγγελματίας μπογιατζής. Έτσι την άλλη μέρα με πήγαν στο Άουστρις, που προστά στο Μπιργκενάου ήταν παράδεισος γιατί κοιμόμαστε ο καθένας στο κρεβάτι του κι όχι δώδεκα άτομα σ' ένα κοιλωμα στον τοίχο. Μετά δυο - τρεις μέρες με διάλεξαν, μαζί με κάτι άλλους για πειράματα. Εγώ είμαι ο μόνος που επέζησα.

Ξαναγύρισα στη δουλειά σαν

μπογιατζής. Ένας Γερμανός κάποιος με περίλαβε, μαζί μ' έναν Πολωνό κρατούμενο, και μας έβαλε να βάψουμε έναν τοίχο για να διαπιστώσει κατά πόσο είμαστε ειδικοί. Ο Πολωνός άρχισε πρώτος να βάφει πολύ ωραία. Ύστερα κατέβηκε από τη σκάλα και τη μετακίνησε για να συνεχίσει πιο πέρα. Ο κάποιος τον σταμάτησε και του είπε ότι αν ήταν επαγγελματίας μπογιατζής, θα έπρεπε να ξέρει να περπατά μαζί με τη σκάλα. Ο Πολωνός δικαιολογήθηκε ότι δεν έχει δυνάμεις. Ο κάποιος όμως δε συγκινήθηκε και του πρότεινε να διαλέξει ποινή. Ή πενήντα ξυλίες στα πιανά ή δυο στο κεφάλι. Ο Πολωνός απελπισμένος είπε "Δώσε μου μία στο κεφάλι κι ας πεθάνω". Κι έτσι έγινε. Ο κάποιος τον σκότωσε μπροστά στα μάτια μου. Ήρθε η σειρά μου. Στην αρχή τα 'χασα. Είπα όμως πως έτσι κι αλλιώς ήμουν χαμένος και πως για να σωθώ θα πρέπει να έχω θάρρος. Γι' αυτό όταν ο κάποιος ρώτησε αν είμαι μπογιατζής, του απάντησα έντονα: "Όχι δεν είμαι κι ούτε ξέρω γιατί μ' έφεραν εδώ". "Και τι δουλειά έκανες;" με ρώτησε. Τον πλησίασα και του είπα πως είμαι κλέφτης. Αυτό το έκανα γιατί ο κάθε κρατούμενος είχε ένα διακριτικό σήμα, χρωματιστό που φανέρωνε τι είναι: π.χ. κόκκινο οι πολιτικοί, πράσινο οι κατάσκοποι και οι σαμποτέρ, κίτρινο οι Εβραίοι και μαύρο οι ποινικοί. Αυτός είχε μαύρο. Ήταν λοιπόν ποινικός. Και υποθέτοντας πως ίσως ήταν κι αυτός κλέφτης πήγα να περάσω για συνάδελφος. Πράγματι αυτός χάθηκε. "Ο γκουτ μάνε φρόνιτε" ("Εντάξει φίλε") μου είπε. Και μετά συνέχισε: "Έλληνα, κάτσε στο παράθυρο και κάνε πως βάφεις. Μόνο έχε το νου σου μην περάσει κανένας Ες - Ες". Και πέρασα καλά κοντά του για ένα εξάμηνο. Μου έδινε περισσότερο φαγητό και γλύτωσα από πολλές επιλογές για τα κρεματόρια.

Στο διάστημα αυτό είχα μάθει λίγες πολωνέζικες λέξεις. Ήταν ένας Πολωνός πολιτικός κρατούμενος που όταν μ' έβλεπε μου έλεγε "Γκρέκο περντελόνε". Εγώ δεν ήξερα τι θα πει αυτό. Κάποτε ρώτησα έναν άλλο Πολωνό και μου είπε

ότι είναι βρισιά. Εγώ θύμωσα και τον παρακάλεσα να μου μάθει μερικές πολωνέζικες βρισιές. Έτσι όταν ανταμώσαμε με τον άλλο Πολωνό και με ξανάβρισε, τον έβρισα κι εγώ στα πολωνέζικα. Αυτός γέλασε και μου 'πε: "Ντόμπρε Γκρέσκο", κι από τότε γίναμε φίλοι. Μια μέρα λοιπόν είπε σε κάποιον άλλο Πολωνό, που ήταν ίσως ο επικεφαλής τους, ότι γνώρισε έναν Έλληνα, δηλαδή εμένα, που μιλά θαυμάσια τα πολωνέζικα. Αυτός ο

επικεφαλής τους φαίνεται πως είχε εντυπωσιαστεί από το θάρρος που δείξαμε στον πόλεμο του 40 - 41 και μας θεωρούσε όλους εμάς τους Έλληνες σαν ήρωες. Γι' αυτό τους είπε να με φωνάζουν ένα βράδυ στο θάλαμό τους, για να τους διηγηθώ πως νικήσαμε τους Ιταλούς, και θα μου έδιναν τρόφιμα, γιατί τους άφηναν αυτούς και έπαιρναν δέματα από τα σπίτια τους. Εγώ βέβαια φοβήθηκα στην αρχή πως θα φάω ξύλο, γιατί πολωνέζικα δεν ήξερα

παρα λίγες λέξεις. Πήγα όμως κι όταν μου είπαν να τους πως για τον πόλεμο, ζήτησα χαρτί και μολύβι και σχεδιάσα πρώτα τα σύνορά μας κι ύστερα αναπαράστησα σχέδια από μάχες, λες κι ήμουν επιτελάρχης. Ζωγράφισα ακόμα βουνά με τους Ιταλούς να έχουν τανκς και κανόνια κι εμείς να τους κυνηγάμε μέχρι και με πέτρες. Οι Πολωνοί ενθουσιάστηκαν. Κι άλλος μου 'δωσε ένα κομμάτι σαλάμι, άλλος μισό ψωμί κι άλλος ένα κουτί ελιές Καλαμών, που ποιός ξέρει που διάολο το κονόμησαν. Τις ελιές αυτοί δεν τις έτρωγαν τις περνούσαν για κατσαρίδες. Κι όταν τις έτρωγα εγώ γελούσαν. Μου έδωσαν επίσης δύο πολύ μι-

κρές ντομάτες, σαν καρδιά, και με ρώτησαν πόσο κάνει το κιλό η ντομάτα στην Ελλάδα. Στην Πολωνία μου είπαν κοστίζει 5 - 6 μάγκα. Εγώ τους απάντησα πως στην Ελλάδα, με τόσα λεφτά, αγοράζεις όλο το κάρο με τις ντομάτες και το άλλογο μαζί! Ξαναγέλασαν και μου έδωσαν κι άλλα τρόφιμα που τα μοιράστηκα με τους φίλους μου.

Αυτές είναι λίγες από τις αναμνήσεις και περιπέτειες που είχα στο Άουσβιτς. Όσο οι Γερμανοί

Μαουτχάουζεν. Είχα φτάσει στα πρόθυρα της εξάντλησης. Θυμάμαι πως δύο - τρεις μέρες πριν λευτερωθούμε, κατάφερα να βγω απ' το θάλαμο, μήπως φάω κάτι, και να σωθώ ως το προαύλιο. Έφτασα μέχρι ένα πεζούλι κι απόμεινα εκεί μισοπεθαμένος. Όταν ήρθαν οι Αμερικανοί και μάζεψαν τα πτώματα, με πέρασαν κι εμένα για πεθαμένο. Είδα όμως ότι οι σφηνμοί μου χτυπούσαν ακόμα και κατάλαβαν πως ζω. Εγώ είδα τους φίλους

μου να στέκονται πάνω μου και να μου φωνάζουν:

"Ξύπνα Σάμη! Λευτερωθήκαμε! Μη μας αφήνεις τελευταία ώρα!". Κρατούσαν μια ελληνική σημαία που έφτιαξαν με κουρέλια που μάζεψαν από εδώ κι από εκεί και τραγουδούσαν τον εθνικό μας ύμνο: "Χαίρε, ο χαίρε, ελευθεριά". Ήμουν, όπως μου είπαν αργότερα, 28 κιλά. Οι Αμερικανοί με περιττούθηκαν επί τρεις μή-

έβλεπαν πως χάνουν τον πόλεμο, τόσο αγρίευαν. Δεν θα ξεχάσω έναν που κάθε μέρα ερχόταν, μ' έδεχνε έτσι χωρίς λόγο, κι έφευγε. Έκανε το κέφι του.

Στις 18 Ιανουαρίου 1945 εκκενώσαν το Άουσβιτς γιατί πλησίαζαν οι Ρώσοι. Μας πήγαν πεζοπορία δύο μέρες ως το Γκλάιβιτς, εκτελώντας όποιον δεν μπορούσε να περπατήσει. Από εκεί μας φόρτωσαν σε βαγόνια, με 25^ο κάτω από το μηδέν, και μας μοίρασαν σε διάφορα στρατόπεδα. Εγώ απελευθερώθηκα στις 5 Μαΐου 1945, από αμερικανικά στρατεύματα, στο Γκουξεντσβάι της Αυστρίας, που είναι παράρτημα του στρατοπέδου

νες, με ορούς και αποστειρωμένο αίμα. Όταν συνήλθα και στάθηκα στα πόδια μου, μ' έστειλαν άλλους τρεις μήνες στη Γαλλία, όπου έγινα τελείως καλά, και ύστερα γύρισα στην αγαπημένη μου Ελλάδα φιλώντας το χώμα της και κλαίγοντας από χαρά.

[Ο κ. Σαμ. Προφτά επέζησε τον Ολοκαυτώματος και προσματι υλοποίησε την υπόσχεσή του να αφιερωθεί στα παιδιά. Είναι ο γνωστότατος "θεός Σαμ", που τον ξερουν όλα τα Εβραίοπουλα της Ελλάδος από τις κατασκήνωσεις και το Κέντρο Νεολαίας της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης.

Η συνέντευξη δόθηκε στον κ. Αλμπέρτο Ναο, ύστερα από αίτημα του περιοδικού "Το Λέντρο", το οποίο ήθελε να συμπεριλάβει στο αφιέρωμά του με τίτλο "Κείμενα της εξορίας" (τ. 37 - 38, Μάρτιος - Απρίλιος 1988) και μια αφήγηση επιζώντος του Ολοκαυτώματος].

ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΠΡΟΣ ΤΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ...

Στοιχεία από το Ολοκαύτωμα της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ρόδου

Για το Ολοκαύτωμα της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ρόδου έχουν δημοσιευθεί στοιχεία στα τεύχη 15/αφιέρωμα, 18/3, 19/17, 43/9 και 63 αυτού του περιοδικού.

Παρακάτω παραθέτουμε στοιχεία από διάφορα επίσημα ναζιστικά έγγραφα που αναφέρονται στη διαδικασία της συγκέντρωσης των Εβραίων της Δωδεκανήσου και της αποστολής με πλοία στον Πειραιά, απ' όπου μέσω της ηπειρωτικής Ελλάδος, οδηγήθηκαν στα χιτλερικά στρατόπεδα.

Διαταγή υπ' αριθμ. 30/13 Ιουλίου 1944 του Διοικητού του Γερμανικού Στρατού περιοχής Ανατολικού Αιγαίου (έδρα Ρόδος) στρατηγού Kleeman:

Αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι "Οι Εβραίοι πρέπει να παρουσιασθούν μέχρι της 17 Ιουλίου 1944 και ώρα 12.00, στα Δημαρχεία. (Εκεί) πρέπει να συνταχθούν καταστάσεις με το ονοματεπώνυμο, την ηλικία, το γένος, το επάγγελμα, την οικογενειακή κατάσταση (παντρεμένος ή όχι), την ιθαγένεια".

[Μετά τη συγκέντρωση των Εβραίων ακολουθεί η αποστολή τους στον Πειραιά].

Αποσπάσματα από το ημερολόγιο πολέμου αριθμ. 4 του Γερμανικού Στρατηγείου της Ρόδου, της περιόδου 1.7.1944 - 22.9.1944:

23.7.44, ώρα 21.00: Σήμερα έφυγαν τρία μοτορσιπ (Πρόκειται για το "Storte becker", "Merkur" και "Horst", που αναφέρονται παραπάνω στο ημερολόγιο), με 1651 από τη Ρόδο προς την Κω, μέσω Τήλου (Piscopi).

29.7.44, ώρα 07.00: Τα τρία προαναφερθέντα μοτορσιπ με το "GD 96" "GD 99" έφτασαν στο Βαθύ Σάμου.

ώρα 08.30: Η νηοπομπή με 1732 Εβραίους της Ρόδου, έφυγε από το Βαθύ, με κατεύθυνση τον Πειραιά.

30.7.44, ώρα 21.30: Τα τρία μοτορσιπ και το "GD 96" και "GD 99", με 1732 Εβραίους της Ρόδου, έφτασαν στον Πειραιά.

Λαϊκισμός, αντισημιτισμός και ΠΑΣΟΚ

Του ΑΝΔΡΕΑ ΧΡΙΣΤΙΝΙΔΗ*

Δεν ξέρω αν άλλη δυτικοευρωπαϊκή κοινωνία ασχολήθηκε τόσο λίγο και τόσο επιπόλαια με τη γενοκτονία των Εβραίων, όσο η ελληνική. Για την τύχη τους έδειξε, δυστυχώς, μάλλον αδιαφορία ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού, και ελάχιστοι ένιωσαν κάποτε αισθήματα ενοχής για τον βερμπαλτιστικό, τουλάχιστον, αντισημιτισμό τους.

Σήμερα, 45 χρόνια αργότερα, δεν έχει ακόμα καθιερωθεί μια επέτειος πένθους για τους Έλληνες Εβραίους - 65 περίπου χιλιάδες γυναίκες, άνδρες, παιδιά, βρέφη - που η ψυχρή ναζιστική βία οδήγησε στο Άουσβιτς και τα άλλα φρικαλέα χιτλερικά στρατόπεδα εξόντωσης. Εκείνοι που με ιδιαίτερη επιμέλεια θυμούνται και αξιοποιούν δημαγωγικά άλλες επετείους, θα έπρεπε να γνωρίζουν πως λόγω των Εβραίων η Θεσσαλονίκη και τα Γιάννενα προη-

γούνται σε αριθμό θυμάτων φασιστικής βίας από οποιαδήποτε άλλη ελληνική περιοχή.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας μαστίζει τη χώρα μας ένα νέο κύμα αντισημιτικής έξαψης. Είκοσι ένα χρόνια διδάξα σε γερμανικό πανεπιστήμιο, έχοντας σαν βασικό γνωστικό αντικείμενο της εργασίας μου, μεταξύ άλλων, και το ναζισμό. Νομίζοντας πως πρόσφερα τη μικρή συμβολή μου, ιδιαίτερα μέσω της εκπαίδευσης δασκάλων και καθηγητών, στη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση της νέας γενιάς μιας μεταφασιστικής χώρας, ιστορικά βεβαρημένης με το μοναδικό για τη φρίκη του φαινόμενο της γενοκτονίας των Εβραίων, αισθάνομαι ντροπή και θλίψη, όταν βρίσκομαι στην Ελλάδα (κι αυτό γίνεται πολύ συχνά), ακούγοντας σχεδόν καθημερινά, σε διάφορους χώρους, αντισημιτικές

βωμολοχίες.

Χωρίς αμφιβολία, δεν είναι κανείς αντισημίτης, όταν ασκεί κριτική εναντίον της πολιτικής των εκάστοτε κυβερνήσεων του κράτους του Ισραήλ και συγκεκριμένων βάνουσων ενεργειών Ισραηλινών στρατιωτικών, ή υποστηρίζει την αναγκαιότητα της ίδρυσης και αναγνώρισης παλαιστινιακού κράτους.

Εντούτοις, στην υποτιθέμενη κριτική ξεπροβάλλει συχνά, όχι βέβαια πάντοτε, η γνωστή αντισημιτική φρασεολογία. Η "ευαισθησία" μερικών φιλαράβων και επικριτών του Ισραήλ για τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν λειτουργεί όταν αυτά καταπατούνται από τα άθλια καθεστώτα του Ιράκ και της Συρίας. Και δείχνουν τον πραγματικό ρατσισμό τους, σε σχέση με τα προβλήματα των Αράβων, Πακιστανών και Αφρικανών, που για διάφορους λόγους διαμένουν

στην Ελλάδα.

Το καλοκαίρι του '82 καθόμουν ένα βράδυ στο φουαγιέ ξενοδοχείου του Μετσόβου. Στο διπλανό τραπέζι μερικοί άνδρες, ο ένας από αυτούς δικηγόρος, αναπολούσαν με συγκίνηση τη νεανική τους ηλικία στο αντάρτικο, στον ΕΛΑΣ, και τα μάτια τους είχαν αρχίσει να δακρύζουν. Όμως, μετά από λίγη ώρα είχε αλλάξει το θέμα της συζήτησης. Μιλούσαν για τους Εβραίους. Σε μια στιγμή άκουσα το δικηγόρο να λέει κι αυτός τη χυδαία φράση, που συνεχώς ακούω: "Φταίει ο Χίτλερ που δεν ξεπάστρεψε και τους υπόλοιπους". Την επόμενη μέρα βρήκα την ευκαιρία να τον ρωτήσω πως συμβιβάζεται αυτή η φράση με τις αναμνήσεις από το αντιφασιστικό αντάρτικο. Η απάντηση ήταν: "Έτσι εμείς οι Έλληνες λέμε λόγια, αλλά δεν κάνουμε κακό σε κανένα...".

Τα λόγια είναι συχνά το πρώτο στάδιο της έμμετρης βαρβαρότητας. Τα λόγια δεν είναι "αέρας" με τη σημασία που πολλοί νομίζουν. Προκαλούν στη συγκεκριμένη περίπτωση το μειωτικό, πνιγηρό, καταδικαστικό, απειλητικό κλίμα μέσα στο οποίο ζει μια μικρή μειονότητα.

Δεν πρόκειται εδώ να επιχειρήσω, και δεν μπορώ, να εξηγήσω τον αντισημιτισμό της ελληνικής κοινωνίας. Μόνο μερικά σχόλια για τις προϋποθέσεις και τις συνέπειες της αναζωπύρωσής του είμαι σε θέση να κάνω. Διατηρώ, άλλωστε, κάποια επιφύλαξη απέναντι σε όλες τις μέχρι τώρα θεωρίες, που θέλησαν να εντοπίσουν τα πρωταρχικά αίτια του αντισημιτισμού. Ο αντισημιτισμός είναι, ίσως, σε τελευταία ανάλυση, ανεξήγητος. Η αντισημιτική προκατάληψη είναι η προκατάληψη "κατ' εξοχήν".

Ένα σοσιαλιστικό κίνημα θα έπρεπε με ιδιαίτερη επιμονή να επιδοθεί στη δύσκολη, αναμφισβήτητη, προσπάθεια μείωσης της αντισημιτικής χυδαιότητας. Το ΠΑΣΟΚ, όμως, έκανε ακριβώς το αντίθετο. Λειτουργήσε σαν πολλαπλασιαστής του αντισημιτισμού. Το ρυπαρό ημιεπίσημο δημοσιογραφικό όργανο του ΠΑΣΟΚ, η "Αυριανή", εκπέμπει συνεχώς από τις άθλιες στήλες της την ύπουλη αντισημιτική δυσσομία, όχι μόνο στο χώρο του έτσι κι αλλιώς εκχυδαϊσμένου Κινήματος, αλλά έμμεσα τουλάχιστον, σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα.

Μερικοί "χριστιανοί δημοκράτες", που αργότερα προσχώρησαν στο ΠΑ-

ΣΟΚ ή περιορίστηκαν να συνεργαστούν μαζί του, έχουν ήδη στο παρελθόν συμβάλει, παρά την ασημαντή άμεση πολιτική επιρροή τους και την πολύ περιορισμένη κυκλοφορία των φασιστοειδών εντύπων τους, σε όχι μικρό βαθμό στην υποδαύλιση του αντισημιτισμού.

Αυτό όμως που λόγω της γενικότερης σημασίας του θα πρέπει εδώ να υπογραμμιστεί, είναι πως όλα τα λαϊκιστικά "ΠΑΝ" - κινήματα ("πανεργατικά", "πανσλαβιστικά", "πανελληνικά"), που κατά καιρούς εμφανίστηκαν σε διάφορους γεωγραφικούς και εθνολογικούς χώρους, έχουν σαν ανεξίτηλο κοινό γνώρισμα τον αντισημιτισμό. Οι "αόρατοι εχθροί" ("Εβραίοι", υποτιθέμενες μυστικές οργανώσεις, μυστικές υπηρεσίες) συγκροτούν κι εξασφαλίζουν την ενότητα, την ομοιογένεια, το φανατισμό αυτών των Κινήματων. Δεν είναι τυχαίο το εύρημα των λαϊκιστών του ΠΑΣΟΚ πως τάχα πίσω από την υπόθεση Κοσκωτά υποκρύπτεται η κοινή συνωμοσία των Εβραίων και της CIA εναντίον του Κινήματος και του αρχηγού του.

Πως αντιμετωπίζει αυτή την κατάσταση ο Ανδρέας Παπανδρέου; Πριν από μερικά χρόνια, ύστερα από δημοσιεύματα στο εξωτερικό για τον αντισημιτισμό του ΠΑΣΟΚ, αναγκάστηκε να δηλώσει (στον πληθυντικό): "Δεν είμαστε αντισημίτες".

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία, ο κ. Παπανδρέου δεν είναι αντισημίτης. Κινικός είναι. Σ' αυτό, όπως και σε πολλά άλλα ζητήματα. Από αντισημιτισμό, που απορ-

κάλυπτα εκδηλώνουν, διακατέχονται πολλά από τα μεσαία και κατώτερα στελέχη του ΠΑΣΟΚ και οι περισσότεροι από αυτούς που αποτελούν το σταθερό και φανατισμένο πυρήνα των οπαδών του. Ο κ. Παπανδρέου δεν διαχώρισε ποτέ τη θέση του από τους φασιστοειδείς υποστηρικτές και φίλους του (π.χ. Κουρής).

Έμμεσα, αλλά αρκετά εμφανώς, ενισχύει τον αντισημιτισμό και τον αξιοποιεί ασύστολα για τη δημοτικότητά του. Όταν οι φίλοι του και τα προσκείμενα σ' αυτόν δημοσιογραφικά όργανα χυδαιολογούν ανενδοίαστα εναντίον των Εβραίων, ενώ ο ίδιος, αρχηγός του "Κινήματος" και πρωθυπουργός, σιωπά, υποθάλπει έμμεσα αυτές τις αθλιότητες.

Εξαιρετικά πρόσφορο έδαφος και κλίμα ανάπτυξης βρίσκουν ο αντισημιτισμός και ο λαϊκιστικός καισαρισμός στους ξεριζωμένους από την ύπαιθρο κατοίκους των πόλεων. Αποκομμένοι από τις αρχικές κοινωνικές σχέσεις τους, απομονωμένοι σε μικρά διαμερίσματα πολυκατοικιών, έχουν σαν πλάσματικό "έξω κόσμο" την τηλεόραση και μοναδικό συνεκτικό κρίκο το "χαρισματικό" αρχηγό, συνεχίζοντας έτσι να διατηρούν κάποια ψευδαίσθηση κοινωνικότητας. Τη γλώσσα της "Αυριανής" (τώρα προσπαθούν να τη μιμηθούν και μερικές νεότευκτες εφημερίδες της αντιπολίτευσης), που εκμηδενίζει το ενδεχόμενο κάποιας στοιχειώδους διαφοροποίησης και κάθε κριτικού διαλογισμού, αισθάνονται σαν τη δική τους γλώσσα (ή α-γλωσσία), γιατί είναι α-

κριβώς εκείνη που εκφράζει ("σταράτα") τις προλήψεις, προκαταλήψεις, φαντασιώσεις, προσωπολατρίες και επιθετικότητες τους.

Η πνιγηρή ατμόσφαιρα των θρυμματισμένων κοινωνικών σχέσεων και της απομόνωσης στον κατεστραμμένο, οικολογικά και πολιτισμικά, χώρο, ερεθίζει την υποψία για την πανταχού παρουσία και συνωμοσία αόρατων εχθρών. Χωρίς εντούτοις να αποκλείονται οι απόκρυφες φαντασιώσεις ταύτισης με τους ευκαιριακά και παρὰ νόμους πλουτίζαντες αυτουργούς και συναυτουργούς των οικονομικών σκανδάλων και με τους ξαφνικά αναρριχηθέντες νέους, πιο αδιάντροπους, αρτίστες της πολιτικοκοινωνικής φαυλοκρατίας. Κάτι που μπορεί κάθε στιγμή όμως να μεταβληθεί σε φθόνο απέναντί τους.

Η φαντασία εκείνη, που θα αναζητούσε και θα έβρισκε εναλλακτικές λύσεις, καταπνίγεται από τη συναισθηματική πρόσδεση στον ανταρτικό αρχηγό και από τη δαιμονολογία που υποδαυλίζουν οι λαϊκιστικοί προπαγανδιστές. Για τα απειλητικά γεγονότα σ' όλο τον κόσμο και την Ελλάδα, για την αποτυχία του ΠΑΣΟΚ και του αρχηγού του, για την προσωπική κακοδαιμονία, πρέπει οπωσδήποτε να φέρει την ευθύνη μια αόρατη κοινοπραξία καταχθόνιων, οικονομικά και πολιτικά παντοδύναμων εχθρών.

Γάλλος σοσιαλιστής, που το 1986 παραβρέθηκε σε συγκέντρωση τοπικής οργάνωσης του ΠΑΣΟΚ στην Κορινθία, εξέφραζε στο "Νουβέλ Ομπσερβα-

τέρ" την κατάπληξη και τον αποτροπιασμό που ένωσε, ακούγοντας Έλληνες "σοσιαλιστές" να λένε, πως οι Εβραίοι προκάλεσαν δόλια τη διάδοση του έιτζ, με μοναδικό σκοπό να προξενήσουν μια νέα παγκόσμια καταστροφή!

Η παρanoiκή, αναγκαστικά συγκεχυμένη, αλλά δαιμονική εικόνα για τους Εβραίους εξυπηρετεί τη λαϊκιστική δημαγωγία. Μέσα στις παράλογες φαντασιώσεις που προκαλεί η αντισημιτική δαιμονολογία, κάποιο υποτιθέμενο εβραϊκό μυστικό κέντρο κατευθύνει τις "σκοτεινές δυνάμεις" σε όλον τον κόσμο και την Ελλάδα.

Καθοριστικό στοιχείο του γερμανικού ναζισμού αποτελούσε η αντίφαση ανάμεσα στον αντικομμουνισμό και τον ψευτο-αντικαπιταλισμό του, που όμως μέσω της ναζιστικής προπαγάνδας δεν γινότανε αντιληπτή σαν τέτοια από τις εκχυδαϊσμένες μάζες. Γιατί "ο Εβραίος" της χιτλερικής δαιμονολογίας μπορούσε, κατά τρόπο παράλογο, να ενσαρκώνει ταυτόχρονα τον κομμουνιστή και τον μεγαλοτραπεζίτη...

Η φασιστική νοοτροπία ορισμένων κοινωνικών ομάδων, προϊόν συγκεκριμένων δομών και της λαϊκιστικής δημαγωγίας του ΠΑΣΟΚ, δεν θα μείνει, φοβούμαι, χωρίς οδυνηρές συνέπειες στο μέλλον. Υπάρχει ο κίνδυνος να βρει τελικά την έκφρασή της, όχι οπωσδήποτε πριν από τις προσεχείς βουλευτικές εκλογές, σ' ένα ανοιχτά ακροδεξιό πολιτικό σχήμα.

Το φαινόμενο είναι διεθνές. Για λόγους εκλο-

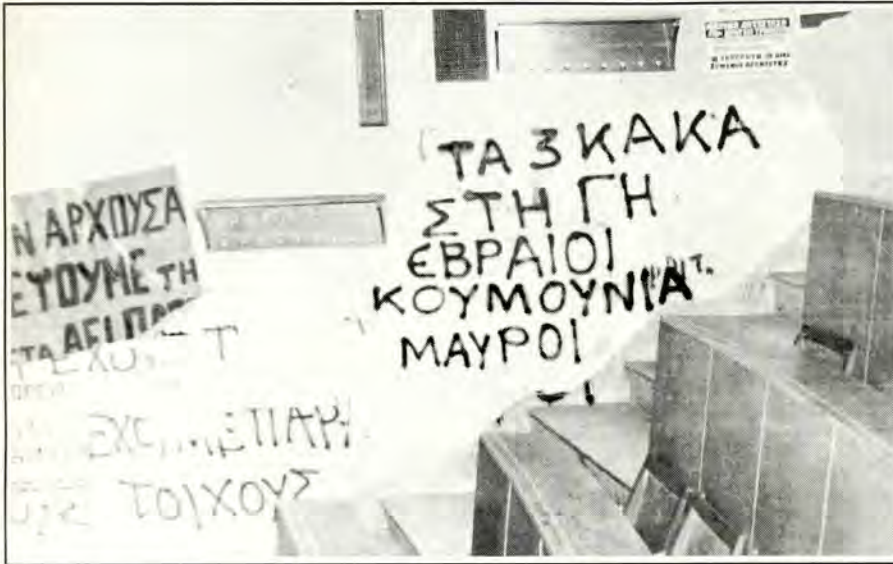
γικής δημαγωγίας επιδίωξε η γερμανική Χριστιανοδημοκρατία να εκμεταλλευθεί για λογαριασμό της το κλίμα εναντίον των αλλοδαπών, με συνέπεια τα γνωστά εθνολογικά αποτελέσματα υπέρ των ακροδεξιών, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις: στο Βερολίνο και τη Φραγκφούρτη. Και εάν στη Νέα Δημοκρατία δεν επικρατήσουν αυτοκαταστροφικές τάσεις, θα πρέπει να σταματήσουν οι (μέχρι τώρα) εσωκομματικοί αντισημιτικοί ψιθυροί εναντίον του κ. Έβερτ.

Χαρακτηριστικό σύμδρομο του αντισημιτισμού είναι η απουσία της λογικής. Έξι εκατομμύρια Εβραίοι, που εξοντώθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα του θανάτου, ήταν όλοι μεγαλοεπιχειρηματίες και εκμεταλλευτές...! Πρόκειται για τη γνωστή φασιστική μεθοδολογία: Οι πρωταγωνιστές της πολιτικοκοινωνικής διαφθοράς

και παρanoiώς πλουτίσαντες, αλλά και εκείνοι (οι άπειροι μικροφοροφύγάδες και μικροκομπινადόροι) που ταυτίζονται ψυχολογικά μαζί τους, προσάπτουν και προβάλλουν τις δικές τους ανομίες ή φαντασιώσεις σε "σκοτεινές δυνάμεις" και εξιλαστήρια θύματα. Οι Εβραίοι είναι τραπεζίτες. Οι αναρριχηθέντες φανλοκράτες και πιστολέρος μπορούν γι' αυτό να λεηλατούν Τράπεζες. Οι Εβραίοι είναι δήθεν ανένδοτοι και δαιμόνιοι διεθνείς κερδοσκόποι. Οι ειρηνόφιλοι λαϊκιστές, που διαρκώς διακηρύσσουν το "διεθνισμό" τους και την αλληλεγγύη τους με τις χώρες του Τρίτου Κόσμου, που επιδιώκουν το "σοσιαλιστικό μετασχηματισμό" και την κατάργηση της κερδοσκοπίας, περιορίζονται στο εμπόριο όπλων με το Ιράκ και το Ιράν, τη Νικαράγουα και τη Χιλή, τη Μοζαμβίκη και τη Νότια Αφρική.

Οι λαϊκιστές του ΠΑΣΟΚ δεν θέλουν να γνωρίζουν ποιοί ήταν - και προ πάντων τι ήταν - οι περισσότερες και σημαντικότερες προσωπικότητες στην ιστορία τόσο του επαναστατικού όσο και του μεταρρυθμιστικού διεθνούς σοσιαλισμού κινήματος. Μαρξ, Λασάλ, Καουτσκι, Αντλερ, Ότο Μπάουερ, Μπερνοττίν, Ρόζα Λούξεμπουργκ, Μάρτοφ, Τρότσκι, Λεόν Μπλουμ και Αβραάμ Μπεναρόγιας είναι ελάχιστα ονόματα Εβραίων, που κατ' εξαίρεση συντακούν και εμπνέουν τα μέλη των νομαρχιακών επιτροπών του ΠΑΣΟΚ...

Ανώτερα στελέχη και υπουργοί του ΠΑΣΟΚ, που σπούδασαν και έζησαν πολλά χρόνια στη Γερμανία, και μερικοί μάλιστα έγιναν καθηγητές γερμανικών πανεπιστημίων, έχοντας τη δυνατότητα να γνωρίσουν επαρκώς την ολέθρια ιστορία του λαϊκισμού και του α-

ντισιμιτισμού, δεν είχαν την αναγκαία ευαισθησία και αντοχή να διαχωρίσουν δημόσια τη θέση τους από τους ρυπαρούς λαϊκιστές και αντισημίτες; Με τη σιωπή τους και μόνον έγιναν συνεργοί του Κουρή. Πρόκειται για ομοιοπαθισμό; Μήπως, σαν υπάκουοι και επιμελείς μέχρι πρόσφατα υφιστάμενοι, περίμεναν να καταδικάσουν πρώτοι τον αντισημιτισμό και να θυμηθούν τη Ρόζα Λούξεμπουργκ ο κ. Κουτσόγιωργας και ο κ. Κατσιφάρας; Τώρα εμφανίζονται σαν οι ακέραιοι υποστηρικτές της καθαράς, που θέλουν να ανασυγκροτήσουν το πραγματικό και αγνό ΠΑΣΟΚ της βάσης!

Στο ΠΑΣΟΚ, όπως και σε κάθε σοβινιστικό, λαϊκιστικό Κίνημα, συνυπάρχουν, όχι τυχαία, ο αυταρχισμός, η φαντοκρατία και ο αντισημιτισμός. Και οι χιλιάδες των αγνών στελεχών και μελών στη βάση είναι μύθος. Χωρίς την ανάλογη λαϊκή και κοινωνική βάση, δεν θα

μπορούσαν να ορθοποδήσουν ο κ. Κουτσόγιωργας και ο κ. Τόμπρας. Όλες οι εξουσίες, και οι φασιστικές, πηγάζουν τουλάχιστον από τμήματα του λαού. Όσο για τη σοσιαλιστική ταμπέλα, αυτή τη χρησιμοποίησαν και πολλοί άλλοι (από τον Χίτλερ μέχρι τον Στάλιν, από τον Τσαουσέσκου μέχρι τους διαφόρους σημερινούς εκπροσώπους των ποικίλων τάσεων του αραβικού "σοσιαλισμού").

Πως αντιμετωπίζει η "Σοσιαλιστική Διεθνής" το ΠΑΣΟΚ; Έχει βέβαια μεταβληθεί σε λέσχη συζητήσεων συνταξιούχων πολιτικών, διαθέτει όμως μερικές προσωπικότητες διεθνούς κύρους (Βίλι Μπραντ). Αν και είναι επαρκώς πληροφορημένη για τα συμβαίνοντα στο ΠΑΣΟΚ, εξακολουθεί να επιθυμεί την ένταξή του. Το υπαγορεύουν ίσως διθνοπολιτικές σκοπιμότητες! Και η αλληλεγγύη Σουηδών, Αυστριακών και μερικών άλλων σοσιαλδημοκρατών με τους εμπόρους όπλων του ΠΑΣΟΚ

είναι κατανοητή... Αυτή είναι η "υπαρκτή σοσιαλδημοκρατία"!

Ένα όμως ηθικό ερώτημα τίθεται επιτακτικά στους Γερμανούς σοσιαλδημοκράτες: Πως μπορούν αυτοί (ευαίσθητοι επικριτές στη χώρα τους, λόγω της βεβαρημένης γερμανικής ιστορίας, και του πιο ανεπαίσθητου κρυπτοαντισημιτικού υπαινιγμού), να υποστηρίξουν στην Ελλάδα χωρίς καμιά επιφύλαξη (Ρούντι Αρντ) αντισημίτες;

Και πως αντιμετωπίζει η ελληνική διανοήση τους υποδανυστές του αντισημιτισμού; Γιατί οι συγγραφείς και οι καλλιτέχνες, ευαίσθητοι δέκτες των διαδραματιζομένων, δεν έχουν (εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις) σιγματοίς ακόμα το χυδαίο φαινόμενο; Τι κάνει ο Μίκης Θεοδωράκης, συνθέτης του "Μάουτχάουζεν"; Τι κάνουν οι άλλοι διανοούμενοι;

Γιατί παραλείπουν να αντιμετωπίσουν αυτή την αθλιότητα στην επίσημη ελληνική "πολιτική κουλ-

τούρα"; Εάν έχουν μεταβληθεί σε υπαλλήλους ή οιοσδήποτε υπαλλήλους του υπουργείου Πολιτισμού, τότε ρωτάμε: Τι κάνει η Μελίνα Μερκούρη;

Δεν έχω την ανεπίτρεπτη έπαρση να θέλω να μιλήσω για λογαριασμό των Ελλήνων Εβραίων. Αισθάνομαι όμως την ανάγκη μόνο να τους προτρέψω, να μιλήσουν κάποτε οι ίδιοι. Θα πρέπει να βρουν και να επιβάλουν τη δική τους "φωνή" και το δικό τους στίλ, σαν άρρηκτα συστατικά στοιχεία της ελληνικής κοινωνικής και πολιτισμικής ζωής, γόνιμα, όπως παντού στον κόσμο, στοιχεία εμπλουτισμού και πλουραλισμού. Και όσο για το ερώτημα: "Τι κάνουν επιτέλους οι Έλληνες Εβραίοι;", αυτό το θέτουν διαρκώς οι Εβραίοι διαφόρων άλλων εθνικοτήτων. Με την άρνηση του λαϊκισμού, δεν προσπαθώ να προστατέψω τους Εβραίους. Τον ελληνικό πολιτισμό και τον εαυτό μου θέλω να προστατέψω, από τη λαϊκιστική χυδαιότητα και την αντισημιτική δυσσομία.

Γιατί λαϊκισμός είναι η κατάφαση στον επιπόλαιο εξωραϊσμό των ρυπαρών και επιθετικών μαζικών προκαταλήψεων. Η μάσκα της λαϊκιστικής εξωτερικής ανταρσίας προσπαθεί να κρύψει πεισματικά τη δυσφορία που προκαλεί η αθλιότητα της μόνωσης και της ισοπέδωσης στον κατεστραμμένο - οικολογικά, κοινωνικά και αισθητικά - χώρο, στο χαμένο ιστορικό χρόνο.

[Ο κ. Ανδρέας Χριστινίδης είναι κοινωνιολόγος, ανώτατος πανεπιστημιακός σύμβουλος, Γκίζεν, Ομοσπονδιακή Γερμανία. Η μελέτη αυτή δημοσιεύτηκε στην "Ελευθεροτυπία", 5.4.1989]

Αριθμός 'Αγνωστος

Φοιχτό χρονικό και τραγικό ολοκαύτωμα,
η γενοκτονία, το έγκλημα, ο αποτροπιασμός των ε-
θνών,

το θλιβερό προνόμιο της φυλής των Εβραίων,
γι' αφανισμό σε βάρβαρη κατάληξη,
από βιολογική συστηματική εξόντωση.
Το μπλάβο πρωινό, στο γκέτο της μικρής πόλης,
γερμανοί Ναζί κατακτητές με βία,
σε ψυχρό και κτηνώδη σχέδιο,
άνοιγαν τα σπίτια και τους άφηναν άναυδους,
από την αναπάντεχη επίσκεψη.

Στο διάβα τους σκορπούσαν τον θάνατο,
τον ίλιγγο και την καταστροφή του κόσμου
και η βλοσυρή φωνή τ' αξιωματικού ξάφνιασε:
- Φαγητό και ρούχα για τρεις μέρες...

Τα πρόσωπα σβύσανε, κίτρινη φλόγα,
πέθαναν χίλιες φορές από πείνη.

Πούναι η ζωντάνια στα στήθια τους;
Τρόμος πικρός ζωγραφίστηκε γύρω τους.

Με το τσιγκέλι, ο αγκυλωτός σταυρός ανέμιζε·
γιατί χάθηκε η ανθρωπιά της γης μας

και ζωντάνεζαν της σβάστικας οι βρονκόλακες;
Με βαριά την καρδιά, σύρθηκαν από το σπίτι.

Στο δρόμο αντάμωσαν κι άλλους ομόεθνους,
με τα κίτρινα άστρα στο στήθος
και ζωηρούς αριθμούς, χαραγμένους στα χέρια,
σήμα κατατεθέν της γνωριμίας τους.

Κραυγές αγωνίας, σπαραγμοί απ' τις μάνες,
στον άντρες, τα παιδιά και τους γέροντες,

από παρθένα κορίτσια και τις γερόντισσες,
που κοπάδι για σφαγή, το τραγικό πρωινό,

την εφιαλτική μέρα, έβρισαν τον ουρανό μαύρο.
Ανθρώπινες κάρκες, συρφετός που κινάει,

στον δρόμο και ανάμεσα εκείνοι,
τ φοίχη του κόσμου να δούνε,

στα στρατόπεδα να ζήσουν τη ζωή τους,
ή στα καμίνια, λαμπάδες ζωντανές να καούνε,

όπως τόσα εκατομμύρια άνθρωποι.
Νοοτροπία φοιχτή, γοητεύει τους Ναζί,

στο θλιβερό κατάλογο βάλανε κι άλλους,
με αναρίθμητες μαρτυρίες αιώνων,

βαθιά στην ψυχή, φωλιάζουν στρατόπεδα,
να διατηρούνε άθικτο, το μηχανισμό του θανάτου.

Χάρτινη καρδιά κι οι γνωστοί,
με φωνή που ψελλίζει από φόβο

κι οι φρουροί, βάνανσα τους κτυπάνε,
με σβυσμένη ανάσα, στην προδοσία δεσμώτες,

μ' όση δύναμη τους απόμεινε ικετεύαν:
- Διώξτε τους ξένους που έμειναν, από λάθος στα

σπίτια μας...

Άδικα προσμένανε δύο, να φανεί η ελπίδα,
ο προστάτης τους έχει μέρος να 'ρθει,

στην αντάρα του πολέμου ξεχάστηκε.
Στην πλατεία καρτερούνε βαγόνια

και ν' αναθρώσει ο καπνός απ' τα κρεματόρια,

Όλοι ήταν ένα νούμερο.

τον ανθρώπινο πόνο να πάρουν μαζί τους
σε ταξίδι ολέθρου, τρεις μέρες και κάτι,
για να μείνει φρικιαστική η ανάμνηση,
στο λουτρό κι άλλοι γι' απολύμανση,
ή για πειραματόζωα γιατρών,
χωρίς την ελπίδα προσμένουνε,
ώρες πολλές είναι άδικο,

κάτι πρέπει να γίνει.
Απ' το κοπάδι ανθρώπων αγνολάμπει,

ο πατέρας, η ελπίδα των δύο,
ξεχώρισε, στη στράτα σιμώνει

κι ευθύς αρπάζει στα χέρια του,
κουλουριασμένη ψυχή, τ' ανθρώπινο ράκος,

τη σύντροφο της ζωής και τον καρπό του
και μακραίνουν, αφήνουν τους άλλους,

με τα μάτια στραμμένα στο δρόμο,
τις καρδιές να σπαρατάρανε στο κλάμα,

ικεσίας φωνές να σωθούνε.
'Η χρυσή, ή στιγμή που λυτρώθηκαν,

θα 'χε χαθεί για λίγο,
ήταν η ώρα, που τον ανθρώπινο πόνο,

βίαια στιβάζαν τα καμινιά ψυχές,
χρυσοσταλίδες από τα μάτια κυλούσαν,

ποτίζουν και ραίνουνε γύρω,
για τ' αδέρφια με τις στάμπες στα χέρια

κι ας ξεχώρισαν δύο, ήταν κάτι κι αυτό,
έχει μικρύνει ο αριθμός,

από τους μελλοθάνατους της γης,
ήταν η γυναίκα και ο γιός...

ΛΕΦΤΕΡΗΣ ΤΖΟΚΑΣ
Αθήνα

Ρίζες αντισημιτισμού

Γιώργος Α. Δούδος

Η εργασία αυτή, αφιερώνεται στην ιερή μνήμη του ενάμιση εκατομμυρίου παιδιών του λαού Ισραήλ, που εξοντώθηκαν κατά το Ολοκαύτωμα.

Ο αντισημιτισμός υπήρξε η πιο επικίνδυνη έκφραση του ρατσισμού, αυτή της τραγικής και φοβερής παραποίησης στις ανθρώπινες σχέσεις, από μόνον και λαών.

Η ιδιαίτερη επικινδυνότητα του αντισημιτισμού, σε σχέση με άλλες εκφράσεις φυλετισμού, οφείλεται στο γεγονός ότι, ο αντισημιτισμός, αποτελεί κατ' εξοχήν ιδεολογικό ρατσισμό. Οι ρίζες των διακρίσεων και των διωγμών, κατά των Ιουδαίων στις χώρες της Διασποράς, πάντοτε βρισκόταν στο πιστεύω των ανθρώπων και ενισχύονταν και από άλλες σκοπιμότητες, κοινωνικής ή οικονομικής αιτίας.

Το Ολοκαύτωμα, υπήρξε η κορυφαία τραγωδία, που επί αιώνες κυφορούσε ο αντισημιτισμός της χριστιανικής Ευρώπης. Για τούτο και η ευθύνη για το Ολοκαύτωμα, χρεώνεται ως μελανό στίγμα στο δυτικό πολιτισμό.

Ο 'αντισημιτισμός, με την πάροδο των χρόνων, αποτέλεσε στοιχείο της συλλογικής συνείδησης των Χριστιανών, κάθε ομολογίας και εκκλησιαστικής παράδοσης. Μετά την πλήρη διάζευξη μεταξύ Εκκλησίας και Συναγωγής, που τοποθετείται περίπου στον 4ο αιώνα μ.Χ., ανιστόρητα και αθεολόγητα, από πλευράς βιβλικής αλήθειας, άρχισαν να απευθύνονται κατά του λαού Ισραήλ, ως συνόλου, οι κατηγορίες για μαιφονία και θεοκτονία. Ο θάνατος του Ιησού από τη Ναζαρέτ, φορτώθηκε στους Εβραίους και άρχισε να καλλιεργείται ο αντισημιτισμός μεταξύ των Χριστιανών. Το Ρωμαϊκό Δίκαιο των Χριστιανών Αυτοκρατόρων, Ανατολής και Δύσης (των επιγόνων της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας) περιέχει αρκετές χαρακτηριστικές διατάξεις, που εισήγαγαν διακρίσεις σε βάρος των Ισραηλιτών, απλά και μόνο εξαιτίας της θρησκευτικής τους πίστης¹. Οι διατάξεις της κοσμικής νομοθεσίας, με τις σε βάρος των Εβραίων διακρίσεις, εμπλούτισαν και το δίκαιο της Εκκλησίας, ιδίως της δυτικής, στα όρια της

δικαιοδοσίας της οποίας οι Ισραηλίτες, στερούνταν βασικών δικαιωμάτων αστικής φύσης, που δυσκόλευαν ιδιαίτερα τον βιοπορισμό τους.

Με εντιμότητα απέναντι στην αλήθεια και μόνο, καταθέτω σ' αυτή τη σύντομη παρουσίαση, τη διαπίστωση, ότι δυστυχώς, ακόμη ως τις μέρες μας, μέσα στο χριστιανικό κόσμο συντηρούνται οι ρίζες, που έθρεψαν τον αντισημιτισμό στην Ευρώπη και δεν υπάρχει η αναγκαία τόλμη και το πνευματικό σθένος της μετάνοιας.

Πρέπει να σημειωθεί στο σημείο τούτο, πως μόνον ορισμένες βιβλικές έμπνευσης χριστιανικές κοινότητες, ετόλμησαν τη μετάνοια για τον χριστιανικό αντισημιτισμό, ως έκφραση βαθύτερης πιστότητας, τόσο προς τον Ιουδαίο Ιησού Χριστό, όσο και προς την Αγία Γραφή.

Παρότι στη σύγχρονη Ελλάδα, δεν υπήρξε οργανωμένο μαζικό κίνημα αντισημιτισμού, εντούτοις, σε λειτουργικά κείμενα της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, που είναι απόλυτα και συχνά προσita στους πιστούς, είναι διά-

χitos ο αντισημιτισμός. Επίσης, είναι διάχυτες στη συλλογική μνήμη των συγχρόνων Ορθοδόξων Ελλήνων, διάφορες κακόβουλες συκοφαντίες κατά του λαού Ισραήλ. Λ.χ. ότι δήθεν οι Εβραίοι "μαγαρίζουν" τις τροφές των Χριστιανών, ή ότι δήθεν κατά το Πέσχα πίνουν αίμα χριστιανόπαιδων, ή ότι δήθεν, τα μικρά Εβραϊόπουλα, διαπαιδαγωγούνται στη βλασφημία ιερών προσώπων της χριστιανικής πίστης. Αυτές οι μυθοπλασίες, με σαφέστατο αντισημιτικό περιεχόμενο, περιέχονται και στις διδαχές του Κοσμά του Αιτωλού². Τέλος, μια λαογραφική έκφραση αντισημιτισμού στον ελληνικό χώρο, είναι το έθιμο του καψίματος του Ιούδα, που νομίζω πως διασώζεται μόνο στην Κρήτη πλέον.

Ο αντισημιτισμός των Χριστιανών

Ο αντισημιτισμός των Χριστιανών, αποτελεί κατά τη γνώμη μου βλασφημία κατά του Ιησού Χριστού, ο οποίος υπήρξε Ισραηλίτης. Ο Χριστιανός, είναι κάποιος, που συνδέεται με τον Θεό του Αβραάμ, του Ισαάκ και του Ιακώβ, με την πίστη του στον Ιησού από τη Ναζαρέτ. Ο Ιησούς, περιγράφοντας την έσχατη κρίση (Ματθ. 25:31 - 46), αναδεικνύει κρίσιμο παράγοντα, τη στάση των ανθρώπων, απέναντι στους αδελφούς του· αλλά πολλοί ξεχνούν, πως φυσικοί αδελφοί του Ιησού είναι οι Εβραίοι. Οι Εβραίοι, που δολοφονήθηκαν από σταυροφόρους, που στο ένα χέρι κρατούσαν το φονικό σπαθί τους και στο άλλο το σταυρό. Οι Εβραίοι, που για αιώνες θεωρούνταν από χριστιανικούς λαούς της Δυτικής Ευρώπης και της Ρωσίας, οι μόνες αιτίες για τις κακοδαιμονίες των λαών και για τούτο υπέστησαν διωγμούς, εξευτελισμούς, διακρίσεις, με την ένοχη σιωπή ή και την ενθάρρυνση συχνά ηγετών της εκκλησίας. Οι Εβραίοι, που ως πρόβατα σύρθηκαν στην εξόντωση από τους Ναζί και τους συνεργάτες τους, με την αδιαφορία σιγή του τότε Πάπα της Ρώμης.

Ο Παύλος, στο 11ο κεφάλαιο της επιστολής του προς τους Ρωμαίους, κάνει εκτεταμένα λόγο, για το χρέος των εθνικής καταγωγής Χριστιανών απέναντι στο λαό Ισραήλ. Ιδιαίτερα, μετά το Ολοκαύτωμα, οι Χριστιανοί και οι εκκλησίες, οφείλουν επιτέλους να προχωρήσουν στην εξόφληση του χρέους, για το οποίο μιλά ο Παύλος. Είναι χρέος των Χριστιανών του κόσμου, όλων των ομολογιών και παραδόσεων να εξαλείψουν τις ρίζες του αντισημιτισμού και μ' αυτό τον τρόπο

Με τη μορφή "Εθιμου" 20 αιώνες μετά η βαρβαρότητα συνεχίζεται

Αναδημοσιεύουμε από αντισημιτικό έντυπο (στις 5.5.1989), την παρακάτω επιστολή ανώνυμου αναγνώστη του. Είκοσι αιώνες μετά τον Χριστό, εν ονόματι Εκείνου που προήχρητο από τη φυλή του Ισραήλ και δίδαξε την Αγάπη, κάποιος - εμφανείς ή αφανείς - παράγοντες ρατσισμού προτρέπουν και μαθαίνουν τα Ελληνόπουλα να καίνε τον Εβραίο Ιούδα³:

"Την ημέρα του Πάσχα βρέθηκα στην ιστορική νήσο 'Υδρα, για την οποία φημιολογείται πως αλλοτριώθηκε υπό των ξένων, πράγμα που είναι ψέμμα, καθώς οι Ελληνορθόδοξες παραδόσεις συνεχίζονται και που μία απ' αυτές είναι το κάψιμο του Εβραίου Ιούδα και στην οποία θα σταθώ. Πιο συγκεκριμένα: Την Κυριακή του Πάσχα σύσσωμος ο λαός της 'Υδρας κατέβηκε στο γήπεδο του νησιού όπου και επιτυπολήθη ο Εβραίος Ιούδας, ο προδότης τον Υιόν του Θεού ενώ μάλιστα την εν λόγω εκδήλωση έγραψαν σε βίντεο και πολλοί ξένοι και Έλληνες παρευρισκόμενοι!

Αυτό μάλιστα που θα ήθελα να τονίσω είναι πως ο λαός μας δεν ξεχνά ποτέ, με τέτοιες εκδηλώσεις το μίσος κατά των εχθρών του έθνους του, και με τον τρόπο τον προειδοποιεί τους Εβραίους σιωνιστές και τους λοιπούς εχθρούς μας πως αν συνεχίσουν το βιολί τους θα συντρίβουν κάτω από το πόδι του Έλληνα στρατιώτου, καθώς η Ελλάδα προωρίζεται να ζήσει και θα ζήσει, είτε το θέλουν είτε όχι οι σιωνιστές".

να φανερώσουν τη βαθεία τους μετάνοια για τον αντισημιτισμό, που επέτρεψαν να τραφεί στους κόλπους της εκκλησίας. Μια τέτοια ενέργεια, που θα σήμαινε διαγραφή ύμνων, αποκήρυξη συγγραμμάτων, ακόμη και κορυφαίων Χριστιανών και ο.τι άλλο θα συμβάλει στην αποδοχή των Εβραίων, ως τέκνων εκλεκτών του Θεού και όχι ως δήθεν θεοκτόνων, είναι βέβαιο πως θα αποτελέσει μια συγκλονιστική ανάνεωση της υπακοής των Χριστιανών, σε όσα δίδαξε ο διδάσκαλος από τη Ναζαρέτ.

Ειδικότερα ως προς την Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά και τις λοιπές τοπικές ορθόδοξες εκκλησίες, η έμπρακτη αποκοπή των ριζών που συντήρησαν τον αντισημιτισμό - στην Ορθόδοξη Ρουμανία ο αντισημιτισμός μεταφράσθηκε ως πολιτική συνεργασία με τη ναζιστική Γερμανία και ενεργός συνεργασία των Ρουμάνων στην εξόντωση των Ιουδαίων της χώρας³, θα ήταν απόλυτα σύμφωνη, τόσο με την απόφαση της Συνόδου της Κωνσταντινουπόλεως του 1872, που καταδίκασε ως αίρεση τον εθνοφυλετισμό (ρατσισμό), όσο και με το πνεύμα που εξέφρασε εγκύκλιος του Οικουμενικού Πατριάρχη Μητροφάνους Γ', που απέστειλε προς τους Ορθοδόξους της Κρήτης το 1568, στην οποία καταδικάζει ενέργειες σε βάρος των Ιουδαίων του νησιού, την εποχή της ενετοκρατίας⁴.

Στη συνέχεια, από την ακολουθία "των αγίων και αγράντων παθών του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού", θα παραθέσω ορισμένα λειτουργικά κομμάτια, που είναι χαρακτηριστικά και εκφράζουν την εμφίλοχωση του αντισημιτισμού σε μεταβιβλικά κείμενα της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η παραπάνω ακολουθία είναι πολύ γνωστή και στους απλούς, χωρίς θεολογική παιδεία, ορθόδοξους Χριστιανούς. Ψάλλεται το βράδι της Μεγάλης Πέμπτης και είναι γνωστή περισσότερο, ως τα "δώδεκα Ευαγγέλια".

"Επί τη προδοσία, ουκ ηρεμήθησαν Χριστέ,

τα γένη των Εβραίων, αλλ' εκίνουντας κεφαλές αυτών,

μυκτηρισμόν και χλεύην προσάγοντες. Αλλά δος αυτοίς, Κύριε, κατά τα έργα αυτών, ότι κενά, κατά σου εμελέτησαν".

(Αντίφωνο της ακολουθίας)

"Το άθροισμα των Ιουδαίων, τω Πιλάτῳ ητήσαντο σταυρωθῆναι σε Κύριε· αἰτίαν γὰρ ἐν σοὶ μὴ εὐρόντες, τὸν υ-
πειθὴν Βαραββάν ἠλευθέρωσαν, καὶ σε τὸν δίκαιον κατεδίκασαν, μαι-
φρονίας ἐγκλημα κληρωσάμενοι.

Αλλά δος αυτοίς Κύριε, το ανταπόδομα αὐτῶν,

ὅτι κενά, κατά σου εμελέτησαν".

(Αντίφωνο της ακολουθίας)

"Των θεοκτόνων ο εσμός, Ιουδαίων ἔθνος το ἄνομον, πρὸς Πιλάτον ἐμμανῶς ανακράζον ἔλεγε· σταυρώσον Χρι-

στών τον ανευθύνον·

Βαραββάν δε μάλλον ούτοι ητήσαντο. Ημείς δε φθηγόμεθα, ληστού του ευγνώμονος, την φωνήν προς αυτόν·

Μνησθήθι και ημών Σωτήρ, εν τη βασιλεία σου".

(Στίχοι των Μακαρισμών)

"Ολέθριος σπείρα θεοστιγών,

πονηρευομένων θεοκτόνων συναγωγ-
γη.

επέστη Χριστέ σου·

και ως άδικον είλκε, τον κτίστην των απάντων,

ον μεγαλύνουмен".

(Τροπάριο της ακολουθίας)

"Δύο και πόνηρά εποίησεν, ο πρωτότοκος υιός μου Ισραήλ·

εμέ εγκατέλιπε, πηγήν ύδατος ζωής,

και ώρυξεν εαυτώ φρέαρ συντετριμμένον· εμέ επί ξύλου εσταύρωσε, τον δε Βαραββάν ητήσατο και απέλυ-
σεν.

Εξέστη ο ουρανός επί τούτω και ο ήλιος τας ακτίνας απέκρινε.

Συ δε Ισραήλ, ουκ ενετράπης, αλλά θανάτω με παρέδωκας.

"Άφες αυτοίς, Πάτερ άγιε, ου γαρ οίδασι τι εποίησαν".

(Ιδιόμελο των Αίνων)

"Σταυρωθέντος σου Χριστέ, πάσα η κτίσις βλέπουσα έτρεμε·

τα θεμέλιατης γης, διεδοκηθήσαν φόβω του κράτους σου·

σου γαρ ηνωθέντος σήμεραν,

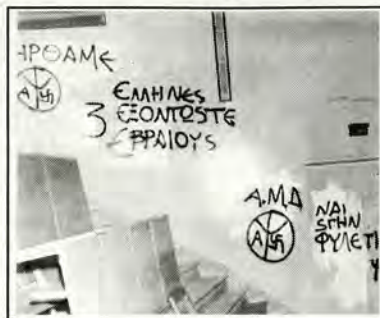
γένος Εβραίων απώλετο..."

(Απόσπασμα ιδιόμελου)

"Λαός δυσσεβής και παράνομος,

ίνα τι μελέτα νένα; ίνα τι την ζωήν των απάντων,

θανάτω κατεδικασε; Μέγα θαύμα!

ότι ο κτίστης του κόσμου, εις χείρας ανόμων παραδόδοται,

και επί ξύλου ανυψούται ο φιλόανθρωπος.

ίνα τους εν 'Αδη δεσμώτας ελευθερώση, κρίζοντας·

Μακρόθυμε Κύριε, δόξα σοι".

(Ιδιόμελο της ακολουθίας)

Νομίζω, ότι δεν είναι αναγκαίο να σχολιασθεί το περιεχόμενο των λειτουργικών κειμένων της Ορθόδοξης Εκκλησίας, που παρέθεσα αμέσως πιο πάνω. Κάθε χρόνο, τη Μεγάλη Πέμπτη, όσοι Χριστιανοί παρακολουθούν την ακολουθία των παθών, ακούν για τον "θεοκτόνο εσμό" του γένους των Εβραίων, που βαρύνεται για πάντα, με το "έγκλημα" της "μαιφονίας" (μαιφονία είναι η αιμοδοψία και ο φόνος) κ.λπ.

Αντισημιτική φιλολογία στην Ελλάδα

Αυτή τη στιγμή, ευτυχώς χωρίς επι-

τυχία, συντηρείται στον ελληνικό χώρο μια αντισημιτική φιλολογία, που δυστυχώς προέρχεται από θρησκευόμενους ορθόδοξους Χριστιανούς, λαϊκούς και κληρικούς.

Το κατασκευασμα της μυστικής τσαρικής αστυνομίας Οχράνα, που κυκλοφόρησε με τίτλο "Τα πρωτόκολλα των σοφών της Σιών", έχει γνωρίσει επανειλημμένες εκδόσεις στην ελληνική γλώσσα, από χριστιανικούς εκδοτικούς οίκους. Οι εκδόσεις "Μήνυμα, που ανήκουν στο θρησκευτικό πολιτικό κόμμα "Χριστιανική Δημοκρατία", έχει προβεί σε οκτώ εκδόσεις του παραπάνω μυθολογίσματος. Η τελευταία με τίτλο "Τα μυστικά σχέδια του Διεθνούς Σιωνισμού" έγινε το 1986. Δύο τίτλοι βιβλίων, με αντισημιτικό περιεχόμενο, που διακινούνται από χριστιανικά βιβλιοπωλεία, ανήκουν σε κάποιον Dr. D.C. Yermac ως συντάκτη τους, χωρίς λοιπά στοιχεία, δηλαδή στοιχεία εκδοτικού οίκου, έτος έκδοσης κ.λπ. και είναι το "Γέρμα" και "Σιωνισμός", θανάσιμος απειλή κατά της ανθρωπότητας". Ο Αρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος, πρώην ηγούμενος της Μονής Πετράκη στην Αθήνα, έχει γράψει αρκετά βιβλία θρησκευτικού περιεχομένου, ορισμένα από τα οποία έχουν σαφέστατο αντισημιτικό πνεύμα. Αναφέρω το βιβλίο "Κατά Αντιχρίστων", έκδοση 1988 της θρησκευτικής εβδομαδιαίας εφημερίδας "Ορθόδοξος Τύπος", στο οποίο υπάρχουν τα εξής κεφάλαια: "Οι Ιερωβάδες είναι όργανα των Εβραίων", "Η Εβραϊομασωνία πολεμάει τον Μοναχισμό", ενώ στο κεφάλαιο "Η Μασωνία κατευθύνει τον Οι-

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θεόδωρου Μπενάκη:

"Αβραάμ Μπεναρόγια, Ελπίδες και Πλάνες"

(Εκδόσεις Στοχαστής, Αθήνα 1989)

Ένα ακόμη βιβλίο ήλθε να προστεθεί στη βιβλιογραφία της ελληνικής πολιτικής ιστορίας. Πρόκειται για την επιλογή κειμένων του Αβραάμ Μπεναρόγια που εκδόθηκε με τον τίτλο "Ελπίδες και Πλάνες" από τον εκδοτικό οίκο ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ.

Η χρονική περίοδος που καλύπτει το βιβλίο είναι εκείνη της πολιτικής ζωής του Μπεναρόγια, δηλαδή από το 1908 μέχρι το 1979 που πέθανε στην Χολόν του Ισραήλ.

Μέσα από τις ενότητες στις οποίες έχουν ενταχθεί τα κείμενα του, πολλά από τα οποία έχουν μεταφραστεί από τα "λαντίνο", ο αναγνώστης μπορεί να παρακολουθήσει την εξέλιξη του Μπεναρόγια και την πλούσια σε δράση σταδιοδρομία του.

Το 1908 ξεκίνησε με την ίδρυση της

"Σοσιαλιστικής Εργατικής Ομοσπονδίας" στη Θεσσαλονίκη, γνωστής ως ΦΕΝΤΕΡΑΣΙΟΝ, οργάνωσης που έπαιξε μεγάλο ρόλο όχι μόνον στην πόλη αυτή αλλά και μετέπειτα στο ελληνικό κράτος. Κείμενα που ο ίδιος δημοσίευσε τότε, αλλά και στα επόμενα χρόνια δημοσιεύονται στην συλλογή, δίνοντας έτσι με αυτό τον τρόπο όχι μόνο την εικόνα της Φεντερασίων αλλά και την εξέλιξη του Μπεναρόγια.

Το 1918 ήταν εκείνος που σήκωσε το βάρος για την δημιουργία του Σοσιαλεργατικού Κόμματος του μετέπειτα κομμουνιστικού. Όπως είναι γνωστό, ο Μπεναρόγια διεγράφε από τους κομμουνιστές το 1924. Κείμενά του βοηθούν τον αναγνώστη να δει την πορεία του Μπεναρόγια και τη δική του

αντίληψη για τον κομμουνισμό, μέχρι τη διαγραφή του και την αιτιολόγησή της από τον ίδιο.

Μετά την κατοχή και την τρομερή εμπειρία του γερμανικού στρατοπέδου ο Μπεναρόγια επέστρεψε στην Ελλάδα και πήρε μέρος στο τότε σοσιαλιστικό κίνημα, συμμετέχοντας στην ηγεσία του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΛΔ και αρθρογραφώντας στην εφημερίδα "Μάχη" και στο περιοδικό "Σοσιαλιστική Επιθεώρηση".

Το 1953, ύστερα από μια πρώτη επίσκεψή του στο Ισραήλ αποφάσισε να "επιστρέψει" στη γη των πατέρων του όπου εξακολούθησε να έχει ενεργό ρόλο στο εκεί σοσιαλιστικό κίνημα. Πιο πολύ όμως τον απασχόλησε η υπεράσπιση της "νέας" του πατρίδας από τα βέλη του αραβικού κόσμου και αφιέρωσε πλήθος άρθρων του σε αυτό το θέμα.

Τέλος στο βιβλίο αυτό έχει συμπεριληφθεί μια συλλογή επιστολών του Μπεναρόγια στον φίλο του Μανόλη Κόρακα την περίοδο 1976 - 78.

κουμμενισμό", περιλαμβάνεται τμήμα με επικεφαλίδα "Το Σιωνιστικό Σχέδιο". Επίσης αντισημιτικό βιβλίο είναι το "Η Εβραϊομασωνία ξεσκεπάζεται" του ίδιου κληρικού Χαρ. Βασιλόπουλου, που εκδόθηκε το 1987 από τη θρησκευτική εφημερίδα που ανέφερα πιο πάνω.

Στην ελληνική αντισημιτική βιβλιογραφία, μπορεί να προστεθούν τρεις τίτλοι βιβλίων κάποιου Γιάννη Φουράκη, με εθνικιστικό προσανατολισμό, ορισμένες μεταφράσεις Γάλλων αντισημιτών συγγραφέων, που γίνονται και κυκλοφορούν στην Ελλάδα από ακροδεξιά πολιτική ομάδα.

Εκείνο όμως που πρέπει να επισημανθεί είναι, ότι τα μόνα βιβλία με αντισημιτικό περιεχόμενο, που έχουν κάποια επίταση σοβαρότητας, είναι όσα έχουν θρησκευτική χροιά, όπως αυτά που προανέφερα, τα οποία διατίθενται από θρησκευτικά βιβλιοπωλεία, που συνήθως προσελκύουν αρκετό κόσμο.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, εδώ και χρόνια προετοιμάζει τη σύγκληση μιας Μεγάλης Συνόδου, με συμμετοχή όλων των τοπικών - εθνικών εκκλησιών. Μεταξύ των θεμάτων που θα απασχολήσουν τους συνοδικούς ιεράρχες, είναι και το πρόβλημα του ρατσισμού, που ήδη έχει συζητηθεί προσυνοδικά. Φοβούμαι, πως αν δεν κοπούν οι ρίζες που συντηρούν την πιο φοβερή έκφραση ρατσισμού, που είναι ο αντισημιτισμός, οι όποιες καταδίκες του ρατσισμού από τους ηγέτες της Οικουμενικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, στην καλύτερη περίπτωση θα είναι ευχές, χωρίς περιεχόμενο και καμιά βαρύτητα...

Οφείλουμε να υπενθυμίσουμε την εξέξή αλήθεια το Ολοκαύτωμα οργανώθηκε και εκτελέστηκε, από ένα χριστιανικό έθνος, το οποίο στη χριστιανική ιστορία της Ευρώπης, έπαιξε σημαντικό ρόλο, είτε στηρίζοντας την παπική εξουσία, είτε δημιουργώντας τη Θρησκευτική Μεταρρύθμιση, που προανάγγειλε την έξοδο από το σκότος του Μεσαίωνα.

Οφείλουμε να θυμόμαστε, ότι ο αραβικός και ισλαμικός αντισημιτισμός, που είναι ιδιαίτερα έντονος στην εποχή μας, είναι ανακλαστικό παράγωγο του αντισημιτισμού που άνθισε στη χριστιανική Ευρώπη...

Άνοιξη του έτους 1989 (5749).

1. Βασιλικά. Έκδοση Ιω. Δ. Ζέπου 1912 διάφορες διατάξεις περί Ιουδαίων η Εβραίων.

Πρόχειρον Νόμων ή Εξαβιβλος του Κωνσταντίνου Αρμενόπουλου. Έκδοση "Δωδώνη" 1971 με επιμέλεια Κ.Γ. Πιτσάκη διατάξεις τίτλου ΙΑ' βιβλίου έκτου "περί Ιουδαίων κ.λπ."

Το τρένο

Ένα τρένο φορτωμένο πως βογγούσε, πως ρογγούσε με παιδιά, γυναίκες, γέροντες, στοιβαγμένοι στα βαγόνια, για τα ξένα ξεκινούσε.

Φοβισμένοι, τρομαγμένοι όλοι μέσα στα βαγόνια με τα μάτια δακρυσμένα φεύγαν όλοι για τα ξένα σαν πουλάκια πληγωμένα.

Ήταν άνοιξη κι ο πόνος εμεγάλωνε περίσσια, ήταν άνοιξη κι η λύπη κρύα, χυνότανε στα στήθια.

Πως κυλούσε με τις ρόδες τ' άχαρο εκείνο τρένο, με το βρόντο, με το βόγγο, με το κλάμα και το θρήνο

και ρογγούσε και βογγούσε μες' στο χρόνο, μες' στον πόνο.

Ήταν μέσα στα παιδάκια και δυο φίλοι μας ωραίοι ο ρουφάτ Τζίβρε που θρηνούσε και ο Αρούγιο Ηλιά μονολογούσε.

Δυο αδελφές Εστέρ και Ζάλη έφευγαν κι αυτές κλαμένες κάτω κράταγαν στα χέρια μικρά ελαφάκια τρομαγμένα.

Και το τρένο αγχομαχούσε κι όλο χάνονταν σα φίδι μες' στους λόφους, στα ποτάμια κι όλο έφευγε με πόνο για τα ξένα, για τα ξένα, σαν τραγούδι που σκορπούσε πόνο, λύπη πως κυλούσε.

ΒΑΪΤΣΗΣ ΕΥ. ΤΣΕΡΚΕΖΗΣ
Συμβολαιογράφος - Διδυμότειχο

Πηδάλιον. Συλλογή Κανόνων της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Έκδοση Βασ. Ρηγοπούλου 1982 διάφοροι κανόνες και σημειώσεις Νικοδήμου Αγιορείτου που αναφέρονται στους Ιουδαίους ή Εβραίους.

2. Επισκόπου Αυγ. Καντιώτη Κοσμάς ο Αιτωλός. Έκδοση Ορθοδόξου Ιεραποστολικής Αδελφότητας "Ο Σταυ-

ρός" 1988 σσ. 197 - 200 με επικεφαλίδα "Η κακία των Εβραίων".

3. Βίργκιλ Γκεοργκίου Η 25η ώρα. Ιστορικό μυθιστόρημα ελλην. μετφρ.

4. Στεφ. Ξανθοιδίδου. Οι Εβραίοι εν Κρήτη επί Ενετοκρατίας. Εφημ. "Αλλάγη" Ηράκλειο Κρήτης 18.10.1978.

5. Τριώδιον Κατανυκτικόν. Έκδοση "Φως" 1983.

ΚΑΛΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Λόγω των θερινών διακοπών το επόμενο φύλλο του περιοδικού μας θα εκδοθεί τον Σεπτέμβριο 1989.

Τα "Χρονικά"

Συμβολαί εις την ιστορίαν των ιουδαϊκών παροικιών εν τη Ανατολική Ηπειρωτική Ελλάδα (Β' Μέρος)

Του Ν.Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΑΛΚΙΣ

Βενιαμίν ο εκ Τουδέλης της Ισπανίας, μεσουντος του ΙΒ' αιώνος, εύρεν εν Χαλκίδι 200 οικογενείας Ιουδαίων¹. Ουτοι κατώκουν ανέκαθεν εντός του φρουρίου, εν ιδία συνοικία, έχοντες μιαν Συναγωγήν. Επειδή δ' οι Ισραηλίται της Χαλκίδος ομιλούσιν νυν μόνον την Ελληνικήν γλώσσαν, δυνάμεθα εκ τούτου να συμπεράνωμεν ότι η παροικία αυτή ήτο παλαιά, εκ των αρχαιότατων εν Ελλάδι ιουδαϊκών παροικιών.

Οι Ιουδαίοι εν Χαλκίδι περί τα τέλη του ΙΓ' αιώνος (1296 μ.Χ.) δεν είχαν λόγον, ως λέγει ο Μίλλερ, να αγοράσωσι την Ενετικήν διοίκησιν, διότι αυτούς μάλιστα εβάρυνε το άχθος της φορολογίας. Ότε ηνέξηθησαν οι μισθοί των Ενετών συμβούλων, χάριν αποζημιώσεως αυτών, δια την εις αυτούς επιβληθείσαν απαγόρευσιν του εμπορεύεσθαι, διετάχθη η είσπραξις της διαφοράς παρά των Ιουδαίων, οίτινες τω 1304 υπεχρέωθήσαν, προς τοις άλλοις, να πληρώσωσι τας δαπάνας της δι' οχυρών τειχών και πυλών οχυρώσεως της μέχρις εκείνου του χρόνου ατειχίστου Ενετικής συνοικίας της Χαλκίδος.

Τω 1373 οι Ιουδαίοι, οίτινες ηναγκάζοντο να συνεισφέρωσι προς οχυρώτερον τειχισμόν της Χαλκίδος εναντίον των Τούρκων, προτίμησαν να ταχθώσιν υπό την άμεσον διοίκησιν του βαΐλου, εις ον ήδη πλήρωνον φόρους 2300 δραχμών περίπου, αντί να εξακολουθώσιν όντες "Ιουδαίοι των Λομβαρδών", εις ους είχαν πληρώσει μόνον το ήμισυ του ποσού τούτου².

Τω 1410 εις άπαντας τους κατοίκους Χαλκίδος διπλασιάζονται τα τέλη, πλην των Ιουδαίων, εις ους παρέχονται προνόμια, και καταργείται ο φόρος των εστιών, προσωρινώς³.

Τοσαύτα δια τους εν Χαλκίδι Ιουδαίους προ της αλώσεως.

Εν τη Συναγωγή της Χαλκίδος, και δη επί της μεσημβρινής πλευράς του τοίχου του περιβόλου, είναι εντετοιχισμένα πολλά Εβραϊκά επιγραφαί, επίσης προς το βόρειον μέρος της Συναγωγής χαμηλά, επί του τοίχου, κεί-

ται εντετοιχισμένη μακρά επιγραφή μνημονεύουσα ιατρού Εβραίου κατά την ΙΣΤ' εκατονταετηρίδα καθ' η ανεκοίνωσε προφορικώς ήμιν ο εν Χαλκίδι μακαρίτης λόγιος Ισραηλίτης Μποχώρ Φόρνης. Ετέρα επίσης μακρά επιγραφή κείται προ του σχολείου της Ιουδαϊκής κοινότητος, παρά την Συναγωγήν⁴. Και εν τω ευρυχωρώ δε νεκροταφείω της εν Χαλκίδι Ισραηλιτικής Κοινότητος, επί τάφων, κείνται πολλά παλαιά επιγραφαί Εβραϊκαί. Η δημοσίευσίς όλων αυτών ικανόν φως θα επέχεν επί της ιστορίας της εν Χαλκίδι Ιουδαϊκής παροικίας.

Εν τω Μουσείω επίσης Χαλκίδος κείνται τέσσαρες Εβραϊκαί επιγραφαί. Μία χρησιμοποιείται ως βαθμής της εξωτερικής λιθίνης κλίμακος της οικίας Αλεξάνδρη, εν τη οδω Βώκω.

Εκ των εν τω μουσείω Χαλκίδος αποκειμένων Εβραϊκών επιγραφών μία εδημοσιεύθη υπό του κ. Χρ. Οικονόμου εν τη τω Μίλερ - Λάμπρου Ιστορία της Φραγκοκρατίας εν Ελλάδι (τομ. Α', σελ. 116). Η επιγραφή αυτή είναι χαραγμένη επί κυβολίθου λευκού μαρμάρου, ορθογωνίου σχεδόν, παχέος, κανονικώς τετμημένου, και δη επί της προσθίας όψεως. Της επιγραφής αυτής 7 στίχοι είναι δυσανάγνωστοι εκ της φθοράς του χρόνου, τους δε επομένους αντεγράψαμεν, ως ήδυνήθη να διακρίνη αυτούς ο μακαρίτης Μποχώρ Φόρνης. Έχουσι δε ως εξής: (εικ. 1).

Ο Σπ. Π. Λάμπρος παρέδωκε την επιγραφήν ταύτην εις ανάγνωσιν εις Εβραϊστίαν, τον εν Βενετία αρχιραββίνον κ. Λέοντα Luzzato και τον εν Παρισίοις κ. Μωϊσέα Schwab. Και ο Λάμπρος ομολογεί ότι, ένεκα της φθοράς του χρόνου, οκτώ στίχοι είναι αφανείς και εν τούτοις δε υπάρχουσι πολλά τα αφανή και αμυδρά. Η επιγραφή είναι αναθηματική (votive), καθ' ης ανακοινώσεως έλαβεν ο Σπ. Λάμπρος. Και ο μεν Luzzato ανέγνω, καίπερ αγνοών που ευρέθη αυτή, (Negro) ponte, ο δε Schwab Εύριπτος: ώστε πρόκειται περί της Χαλκίδος. Και εν τη μνηολογία συμφωνούσιν αμφοτέροι οι ερμηνευταί αναγνόντες τον Εβραϊκόν μήνα Νισάν (= Απρίλιον), αλλά διαφωνούσιν

ως προς το έτος. Η ορθότερα όμως ανάγνωσις του έτους είναι η του Luzzato, ην παρεδέχθη και ο Μποχώρ Φόρνης, ήτοι το καθ' ημάς έτος 1523⁵.

Ο Μποχώρ Φόρνης μοι έδωκε τας εξής πληροφορίας περί της επιγραφής ταύτης. 'Ητο, λέγει, εντετοιχισμένη εν τη αρχαία πύλη του φρουρίου Χαλκίδος, τη λεγομένη "Κάτω Πόρτα": έκειτο όμως ανεστραμμένη εν τη αριδί της πύλης. Ο Τομ Τοβ Παριάντα, απεσταλμένος της εν Παρισίοις εδρευούσης τότε Παγκοσμίου Ισραηλιτικής Ενώσεως, επισκεφθείς την Χαλκίδα κατά Μάιον του 1887 (7ην του Σεβάν μηνός, εορτήν της Σαβίνωθ, ήτοι Πεντηκοστής) απέκόμισε εν ταις άλλαις περί Εβραίων Χαλκίδος πληροφορίας και έκτυπον της εν λόγω επιγραφής⁶.

Κατεδαφιζόμενου του φρουρίου κατά το 1890 - 1891, την επιγραφήν ταύτην παρέλαβεν η Ισραηλιτική Κοινότης Χαλκίδος, και παρέδωκεν δια τον Μποχώρ Φόρνην και τον Συμαντό Σαχή εις το Μουσείον Χαλκίδος. Η επιγραφή παλαιότερον ήτο μάλλον ευανάγνωστος, εγκαταλειφθείσα όμως εις το υπαίθριον εφθάη και ίσως σιν τω χρόνω καταστροφή τελείως μνημείον μεσαιωνικών τοιαυτής αξίας.

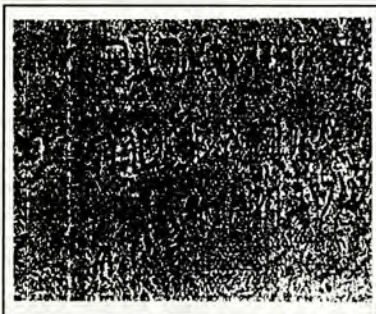
Εν τω 4ω στίχω της επιγραφής αναφέρεται ο μην Νισάν και το έτος 5086 από κτίσεως κόσμου δια της φράσεως: Γιαρέαχ και χόδες, Νισάν επς (= 5086 από κτίσεως κόσμου) συμπίπτον ακριβώς προς το έτος 1326 μ.Χ. Εν δε τω 6ω στίχω αναφέρεται η πόλις Αγριπόν, ήτις είναι η Χαλκίς. Η λέξις Αγριπόν αναφέρεται εις πάντα τα επίσημα κατά το παρελθόν και νυν έγγραφα και προικοσύμφωνα τα συντασσόμενα εν Χαλκίδι (δια των Εβραϊκών φράσεων: "Σιανόν μονήμ ακάαλ καδός Αγριπόν για ανικρά [η και ανικραϊθ σπανίως] αγίωμ Χαλκίδα για")⁷.

Κατά τον Μποχώρ Φόρνην η εν τω Μουσείω Χαλκίδος αποκειμένη και εν τη Ιστορία της Φραγκοκρατίας εν Ελλάδι του Μίλλερ - Λάμπρου (τομ. Α' 1909 σ. 116) δημοσιευθείσα Εβραϊκή επιγραφή αναγινώσκεται ως εξής: Στιχ. 3 πενιμά, στιχ. 4 γκν λιβριάθ βαυ πέε σενάθ Νισάν λεγιαρεάχ, στιχ. 5 χακάαλ.

וַעֲכַנְרִי; כִּב
יִחְזַרְזַח... כְּתִלֵּי צֶה
כִּנְרִי
רַזְנִי שְׁוֹנֵה פֶּאֶדְרִי וְתַעֲזֵר

παι: μονημ σεάνου λεμγια, στιχ. 6 Α-
γριπὸν ακόδες.

2. Στήλη εξ αρχαίου ελληνικού
μνημείου ευλημμένη, ορθογώνιος, λευ-
κού μαρμάρου, αποκεκρουμένη από
του μέσου και κάτω ολίγον αριστερά.
Επ' αυτής ενεχαράχθη Εβραϊκή επι-
γραφή τριστίχος. Κείται δε ως βαθμὶς
τῆς εξωτερικῆς λιθίνης κλιμακῶς τῆς
οικίας Αλεξάνδρη (οδὸς Βωκου 3). Η
στήλη ἔχει ὕψος 1.22, πλάτος 0.41,

Εἰκὼν 2

πᾶχος 0.17 ὕψος 0.03. Φέρει δυο
τόρμους ἄνω και κάτω αρχαίους (εικ.
2).

"Επιτύμβιος τῆς Εσθήρ θυγατρὸς
Ελγιάσου (= Ηλίου) Βρύλα ('ἡ Βρέλα)
αποβυσσάσης τὴν 29ην (ἢ 9ην) Αβ.
5108 (=ΕΡΗ') ἀπὸ κτίσεως κόσμου
(λιτσερά)⁷.

Κατὰ τὴν μετάφρασιν, τὸ ἔτος αντι-
στοιχεῖ πρὸς τὸ 1349 μ.Χ. Ὡστε ἡ ἐ-
πιγραφή εἶναι 584 ἐτῶν, ἀρχαίντως
ἀρχαία.

3. Ἐτέρα πλάξ λευκοῦ μαρμάρου,
ορθογώνιος, αποκεκρουμένη ολίγον
κατὰ τὴν αριστεράν γωνίαν. Φέρει τε-
τράστιχον Εβραϊκὴν ἐπιγραφὴν και αὖ-
ξοντα ἀριθμὸν ευρετηρίου Μουσείου
Χαλκίδος 321.

Μετάφρασιν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης
δεν ἔχομεν. Η μεταγραφή ὁμως εἶναι
πιστή.

4. Στήλη μακρά, μέλανος πωρίνου
λίθου, ορθογώνιος και ἀκατέργαστος,
κειμένη ἐν τῷ Μουσείῳ Χαλκίδος υπ'
ἀρ. ευρετηρίου 319. Φέρει ἐξ στίχους

Εἰκὼν 1
γραμμάτων ευμεγέθων, ὧν τὸ μείζον υ-
ψὸς εἶναι 0.05 - 0.06 (εικ. 3).

5. Ἐν τῇ δευτέρᾳ παραλιακῇ οδῷ
εἶναι ἐντετοιχισμένην τεμάχιον λευκοῦ
μαρμάρου παρὰ τὴν ἀρτοποιεῖον, ἀποκε-
κρουμένον κατὰ τὴν κάτω δεξιάν και
ἄνω αριστεράν γωνίαν, ἔχον ἐπιτεδό-
γλυφον διακόσμησιν. Ἐν αὐτῷ υ-
πάρχει κύκλος δια τεθλασμένης
γραμμῆς, ὅστις περιβάλλει ἕτερον
κύκλον τεμνόμενον εἰς ἐξ ἡμικύ-
κλια· οὗτος δὲ πάλιν περιβάλλει
πολύγωνον ἐξάγωνον· ἐντὸς δὲ τοῦ
πολύγωνου κείται τὸ Ἰουδαϊκὸν
σύμβολον, ἡ λεγομένη πεντάλφα ἡ
ἐξάλφα, ἣτοι δύο τρίγωνα ἀνε-
στραμμένα ἀντιθέτως και ἐπιτεθει-
μένα τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Οἱ
Ἰουδαῖοι λέγουσιν ὅτι τοῦτο συμ-
βολίζει τὴν ἀσπίδα τοῦ Δαυὶδ,
ἄλλοι δὲ δισχυρίζονται ὅτι συμ-
βολίζει τὸ ἀγαθὸν και πονηρὸν
πνεῦμα, τὸ φῶς και τὸ σκότος.
Ὅπως και ἀν' ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, τὸ
σύμβολον τοῦτο εἶναι τὸ διακριτι-
κὸν θρησκευτικὸν σύμβολον τῶν
Ἰουδαίων τιθέμενον εἰς τὰς Συνα-
γωγάς, τὰς σφραγίδας κ.λπ.

Η φέρουσα δὲ τὸ σύμβολον τοῦτο
πλάξ, κατὰ τὸν Μποχώ Φόρνην, θα
ἔκειτο ἐντετοιχισμένη ἐν μεσαιωνικῇ
τινὶ Συναγωγῇ τῆς Χαλκίδος.

[Δημοσιεύθη ἐν τῇ *Επετηρίδι τῆς Ἐταιρείας
Βυζαντινῶν Σπουδῶν*, τοῦ 1933 (ἔτος 100), σελ.
187 - 191. Τὸ πρῶτον μέρος τῆς μελέτης ἀναδημο-
σιεύθη ἐν τῷ *φύλλῳ Μαρτίου - Ἀπριλίου 1989* τοῦ
περιοδικοῦ μας].

1. Μύλλερ - Λάμπρου, *Ἰστορία τῆς Φραγκοκρα-*
εις τὴν Ελλάδα, τομ. Α' σ. 13.
2. Μύλλερ - Λάμπρου, *Ἐνθ'* ἀν. τομ. Α'
σ. 298 και 340.
3. Αὐτόθι, τομ. Β' σ. 47.
4. Αἱ ἐπιγραφαὶ αὐταὶ δέον νὰ φωτογραφηθῶ-
σι και μεταφρασθῶσι.
5. Στ. Π. Λάμπρου, *Λόγοι και ἀρθρα ἐκ Βορ-*
ρά, Ἀθῆναι 1909, σ. 150 - 152.
6. Ο Μποχώ Φόρνης ἐγράφη περὶ τῆς ἐπι-
γραφῆς ταύτης ἐν τῇ *Ἰσραηλιτικῇ Ἐπιθεωρησί* Α-
θῆνων, ἔτος Α', φυλλάδιον 7 - 8 (Σεβρίου - Ν/
βρίου 1912).
7. Η μετάφρασις ἐγένετο ἀπὸ τοῦ Μποχώ
Φόρνη.

הנה צירזמצב
קכורתתצחותזב
חמדבהבוררתחירה
סירה לפנאמדהאצ
שטבטיאיבניטוסזרלמ
לשנפטרתכעטמזהש

Εἰκὼν 3

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ
ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σουρμελή 2 - 104 39 ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 88.39.951

Υπεύθυνος σύμφωνα με τὸ Νόμο:
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κ.Ι.Σ. Ἰωσήφ Λόβιγγερ
Σουρμελή 2

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Διάθεση ειδών της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ιωαννίνων

Έγγραφο του τότε Γενικού Διοικητού Ηπείρου Μ. Τοιμπτή

Το 1944, μετά τη σύλληψη των Εβραίων των Ιωαννίνων και τη μεταφορά τους στα χιτλερικά στρατόπεδα ακολούθησε, όπως παντού, η σύλληψη των περιουσιών τους. Σχετικά με τη διάθεση των Εβραϊκών περιουσιών υπάρχουν έγγραφα του τότε Γενικού Διοικητού Ηπείρου Μ. Τοιμπτή.

Δημοσιεύουμε τα τόσα χαρακτηριστικά και σημαντικά αυτά έγγραφα. Στη δημοσίευσή της οικείας έκθεσης υπάρχουν μερικά κενά (...) λόγω του ότι με την πάροδο των χρόνων το κείμενο είναι δυσανάγνωστο.

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Δ/ΝΣΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.

Ιωάννινα τη 20 Αυγούστου 1944

Αριθμ. Πρωτ. 14765

Προς το

Υπουργείον των Οικονομικών

Κεντρικήν Υπηρεσίαν Διαχειρίσεως

Ισραηλιτικών Περιουσιών

Αθήνας

Έχουμε την τιμήν να γνωρίσωμεν Υμίν ότι, κατόπιν της ενεργηθείσης συλλήψεως των Ισραηλιτών της πόλεως Ιωαννίνων κατά τη νύκτα της 24 προς την 25η Μαρτίου ε.έ. και της απομακρύνσεως των εντειθέν παρεδόθη ημίν το από 25.3.44 έγγραφον του Γερμανού Διοικητού της Αστυνομίας της Δημοσίας Τάξεως δια την Αυτικήν Ελλάδα ούτινος κεχωρημένον αντίγραφον διαβιβάζομεν συνημμένως, περί λήψεως παρά των Αρχών, του Δήμου και του Εμπορικού Εμπληκτηρίου μετρων δια την διασφάλισιν, χρησιμοποιήσιν και διοικήσιν της περιουσίας των Εβραίων.

Δια του υπ' αρ. 4098/27.3.44 τηλ/τός μας εξητήθη η κοινοποίησις σχετικών αποφάσεων, περί εκτελέσεως Νόμου 1180/44, κρίθεισης απαραίτητον της συστάσεως ενταύθα εγκαταληφθείσης Ισραηλιτικής περιουσίας, την επέκτασιν της ισχύος του υπ' αριθ. 205 Νόμου εις την περιφέρειαν της Γεν. Δ/σεως και την σύστασιν ειδικής υπηρεσίας, ως μη δυναμένης της υπηρεσίας της Οικον. Εφορίας Δωδώνης να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της διαχειρίσεως. Δια του τελευταίου δε τηλ/τός εξητήθη η έγκρισις των σχετικών αποφάσεων της Γενικής Διοικήσεως.

Επί των ως ανωτέρω τηλ/των μας ουδεμιός ετύχομεν μέχρι σήμερον απαντήσεως.

Κατόπιν του ως άνω εγγράφου του ως ειρήται Γερμανού Διοικητού εξεδώκαμεν την υπ' αριθ. 4199/27.3.44 απόφασιν, περί αναθέσεως εις την Ανωτέραν Δ/σιν Χωρ/κής Ηπείρου της λήψεως μετρων δια την ασφάλειαν της εγκαταληφθείσης περιουσίας και συνεστήσαμεν επιτροπάς απογραφής, αναθέσεις εις τον Οικον. Έφορον Δωδώνης της εποπτείας του έργου των επιτροπών τούτων.

Δια της υπ' αρ. 5112/27.3.44 αποφάσεώς μας συνεκροτήσαμεν τας επιτροπάς δια την απογραφήν και συγκέντρωσιν των περιουσιακών στοιχείων των Ισραηλιτών και ιδία των ειδών ρουχισμού, οικιακών σκευών και τροφίμων των εν τας κατοικίας των ευρισκομένων.

Δια της υπ' αρ. 5111/5.4.44 αποφάσεώς μας συνεστήσαμεν 5μελή Επιτροπή..... διασφάλισιν των αρχείων του Μουσείου της Ισραηλιτικής Κοινότητος και εν γένει αρχαιολογικών αντικειμένων και βιβλιοθηκών και ετέρων

Επιτροπην δια την εκτιμήσιν και παραλαβήν τιμάλφων αντικειμένων και διαφύλαξιν τούτων εις το Ταμείον Παρακαταθήκων και Δανείων.

Τα συγκεντρωθέντα τιμάλφη παρεδόθησαν προς φύλαξιν δια πρωτοκόλλου εις το ενταύθα υπ/μα της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος, όπερ διαθέτει ασφαλή χρηματοκιβώτια, καθόσον η ενταύθα υπηρεσία του Ταμείου Παρακαταθήκων και Δανείων δεν διέθετε επαρκή τοιαύτα.

Δια της υπ' αρ. 5113/10.10.44 αποφάσεώς μας συνεκροτήσαμεν γνωμοδοτικήν Επιτροπήν, απαρτιζομένην εκ των εν αυτώ αναγραφόμενων προσώπων υπό την Προεδρείαν ημών, ήτις γνωμοδοτεί περί των ληπτέων εκάστοτε μέτρων προς εξασφάλισιν της εγκαταλειφθείσης Ισραηλιτικής περιουσίας ως και του τρόπου της διαθέσεως των εις αγοράν υποκειμένων κινητών και ιδία τροφίμων. Η ως άνω απόφασις ετροποποιήθη ως προς τα απαρτιζόντας την Επιτροπήν μέλη δια της υπ' αρ. 0372/13.5.44 τοιαύτης.

Παρά των Γερμανικών Αρχών Κατοχής ετάχθη τριήμερος προθεσμία δια την εκκένωσιν των Ισραηλιτικών κατοικιών από των εν αυτοίς ευρισκομένων ειδών ρουχισμού και κλινοστρωμνής, τροφίμων και εμπορευμάτων απαγορευθείσης της μεταφοράς εκ των κατοικιών των ειδών επιπλώσεως, ξηρών καρπών, οινοπνευματωδών ποτών εν γένει, καυσόξυλων και ξύλων καθόσον τούτα θα παρελαμβάνοντο παρά των στρατιωτικών υπηρεσιών δια τας ανάγκας των Γερμανικών Μονάδων.

Λόγω της ταχθείσης βραχυτάτης προθεσμίας, τελείως ανεπαρκούς δια την εκκένωσιν 440 οικιών, εις ας κατώκουν οι απομακρυνθέντες Ισραηλίτες και της ανυπαρξίας καταλλήλων αποστολών τα μεταφερόμενα είδη εις Ισραηλιτικά καταστήματα χωρίς να ενεργείται λεπτομερής περιγραφή αυτών.

Από της λήξεως της ως άνω προθεσμίας τας απογραφικάς εκτιμήσεις συνώδευον Υπαξιωματικός του ενταύθα Γερμανικού Φρουραρχείου δια διαταγής του οποίου είχαν απαγορευθή η κυκλοφορία ιδιωτών εις ορισμένους τομείς της πόλεως εις ους περιλαμβάνοντο αι οικίαι και τα καταστήματα των Ισραηλιτών προς περιστολήν των γενομένων διαρπαγών της Ισραηλιτικής περιουσίας δια διαροήξεως των οικιών και καταστημάτων Ισραηλιτών.

Το έργον των απογραφικών επιτροπών διήρκεσε δέκα ημέρας.

Μετά την απομάκρυνσιν των Ισραηλιτών Αλβανοί υπήκοοι του ομού Θεοσπρωτίας διαμένοντες ενταύθα ως και... προέβαλον δικαιώματα κυριότητος επί εμπορευμάτων ευρεθέντων εις τα κάτωθι Ισραηλιτικά καταστήματα: Ισραήλ ελ Μ. Βεχορόπουλος και Σία, Στοά Μαραμένου, Ηοαΐα Βεχορόπουλου, οδός Ανεξαρτησίας 50, Π. Χατζοπούλου οδός Ανεξαρτησίας 7, και επέτυχον δια των Γερμανικών Αρχών κατοχής την παράδοσιν των εμπορευμάτων εις τους ως ανωτέρω άνευ μεσολαβήσεως ή αναμίξεως τινός των Ελληνικών Αρχών.

Την 28.3.44 ο Διευθυντής του ενταύθα Γερμανικού Πρατηρίου τροφίμων (Wehrtman Magazin) ητήσατο, ως και δια του υπ' αριθ. εμ. πρωτ. 74/5.1.44 ημετέρου εγγράφου γνωρίσαμεν υμίν, την παραλαβήν εκ των Ισραηλιτικών καταστημάτων διαφόρων ειδών αναγκαουσών κατά την κρίσιν του εις τον Γερμανικόν Στρατόν. Το άνοιγμα των Ισραηλιτικών καταστημάτων εγένετο δια διαρρήξεως των κλειθρών επί

Διάθεση ειδών της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ιωαννίνων

παρουσία του παρ' ημίν Τμηματάρχου Ι. Σταύρου και οργάνου της Ελληνικής και Γερμανικής Χωρ/κής. Παρά του ως ειρήται Δ/τού του ως ειρήται Γερμανικού Καταστήματος παρελήφθησαν επί τριήμερον παρουσία των ως ανωτέρω εκ των Ισραηλιτικών καταστημάτων εις μεγάλας ποσότητας φιλικά εν γένει, είδη κυρκαλερείας, γραφική ύλη και είδη χαρτοπωλείου, υφάσματα, περικνημίδες, οδοντόπαστες, χρώματα, άτινα δια Γερμανών στρατιωτών εφορτώνοντο επί Γερμανικών αυτοκινήτων χωρίς να καθίσταται εφικτή η ποιοτική και ποσοτική περιγραφή των παραλαμβανομένων ειδών, απ' ενός μεν ως εκ της επιδειχθείσης σπουδής δια την παραλαβήν και φόρτωσιν, απ' ετέρου δε, διότι ο περί ου πρόκειται Διευθυντής δηλώσεν ότι θα απέστειλε βραδύτερον κατάλογον των παρ' αυτού παραληφθέντων ειδών.

Τοιούτος όμως κατάλογος εμφανίον τα παραληφθέντα είδη και τας ποσότητας εξ εκάστου ειδους δεν απεστάλη μέχρι σήμερον παρά την δοθείσαν υπόσχεσιν και το σχετικόν έγγραφον της ενταύθα Γερμανικής Στρατιωτικής Διοικήσεως.

Εκτός των παραληφθέντων εκ των Ισραηλιτικών καταστημάτων ειδών επί τριήμερον και μεταγενεστέρως παρά του αυτού ως ανωτέρω καταστήματος παρελήφθησαν διάφορα είδη ως υαλικά επιτραπέζια και μαγειρικά σκεύη, τέϊον, χαρτικά εν γένει, χρώματα, καρφοβελόνες, φιάλαι μετά και άνεν πώματος εκ του καταστήματος σιδηρικών ειδών κυρκαλερείας του Μπατή, όπερ ήτο εφάμιλλον, αν μη ανώτερον των αυτόσε και Πειραιέϊ ομοειδών καταστημάτων. Του ανωτέρω καταστήματος ο Δ/ντής του ως ανωτέρω Γερμανικού Καταστήματος παρέλαβε τας κλειδας άνεν υπογραφής των εν αυτώ εμπορευμάτων, ούτως αγνοούνται αι ποσότητες και τα είδη των παραληφθέντων εμπορευμάτων.

Δια τα παραληφθέντα είδη παρά του Δ/τού του ως ανωτέρω Γερμανικού Καταστήματος δια τους εν τη υπ' αριθ. εμπ. πρωτ. 74/5.144 ημετέρω προς υμάς εγγράφω εκτιθέμενους λόγους κατετέθη 1) εις το ενταύθα Υπ/μα της Α-γροτικής Τραπεζής της Ελλάδος την υπό τον λογ/σμόν αντίτιμον εμπορευμάτων Ισραηλιτών πωληθέντων εις στρατιώτας και 2) εις το ενταύθα Υπ/μα της Εθνικής Τραπεζής της Ελλάδος υπό τον λογ/σμόν Ελληνικόν δημόσιον Γεν. σεγγήσις Ιουδαϊκών περιουσιών δραχ. 1.148.620.006 την 22.4.44 δρχ. 700.000.000 την 12.5.44 και δρχ. 500.000.000 την 14.7.44.

Τα ανωτέρω ποσά αντιπροσωπεύουσι την αξίαν παραληφθέντων ειδών εκ των Ισραηλιτικών καταστημάτων, ήτις καθορίσθη απ' ευθείας παρά του ως ειρήται Δ/ντού βάσει του ισχύοντος εν Γερμανία τιμολογίου δι' έκαστον είδος εις Γερμανικά μάχα άτινα μετετράπησαν εις δραχμάς προκειμένης εξευρέσεως της αξίας αυτών εις δραχμάς υπολογισθέντος εκάστου μάχου προς δρχ. 27.008.

Παρά τας ζητηθείσας πληροφορίας και οδηγίας δια του υπ' αριθ. εμπ. πρωτ. 74 ε.ε. εγγράφου μας σχετικώς με τον καθορισμόν των τιμών των παραληφθέντων και παραλαμβανομένων ειδών παρά του Στρατιωτικού Πρατηρίου τροφίμων ουδεμίαν ετύχαμεν απαντήσεως μέχρι σήμερον.

Προ της αποπεράσεως του έργου της συγκεντρώσεως των εις τας Ισραηλιτικές κατοικίας ανευρεθέντων ειδών και της μεταφοράς αυτών εις τας ορισθείσας αποθήκας συγκεντρώσεως διάφοροι Γερμανικά μονάδες, Υπηρεσίαι, συνεργεία και καταστήματα εξήτουν και ελάμβανον διάφορα είδη και ιδίως κλινοσκεπάσματα, κλινοστρωμνάς, τάπητας, παραπετάσματα, ραπτομηχανάς, είδη εστιάσεως, επιτραπέζια και μαγειρικά σκεύη, σίδηρα σιδερώματος, σιδηρικά εν γένει οικοδομικών, χρώματα δι' υδροχρωματισμούς και ελαιοχρωματισμούς, βερνίκια υποδημάτων και οικοδομικών, ηλεκτρικά είδη εν γένει και ιδίως λαμπτήρας εις μεγάλας ποσότητας, υδραυλικά είδη και εργαλεία, είδη υαλοπωλείου, είδη υπο-

δηματοποιίας, σχοινία κ.λπ.

Η παραλαβή των ανωτέρω ειδών εσυνεχίσθη και μετά το πέρας του έργου της εκκενώσεως των Ισραηλιτικών κατοικιών, των διαφόρων ειδών παραλαμβανομένων ου μόνον εκ των αποθηκών συγκεντρώσεως, αλλά και εκ των Ισραηλιτικών καταστημάτων.

Τα είδη παραλαμβάνοντο οτέ μεν βάσει σημειωμάτων των διαφόρων Γερμανικών μονάδων και εις ποσότητας μεγαλύτερας των εν αυταίς αναφερομένων με την υπόσχεσιν των επί κεφαλής της παραλαβής στρατιωτών ότι θα προσκομίσωσιν εκ των υστέρων αποδείξεις παραλαβής των ειδών, αίτινες όμως μέχρι σήμερον δεν προσήχθησαν, οτέ δε παρ' αξιωματικών συνωδευομένων υπό Γερμανών στρατιωτών, οίτινες μετέφερον ταύτα επί των σταθμευόντων έξωθι των καταστημάτων αυτοκινήτων.

Εις τα καταστήματα οι επί κεφαλής των Γερμανών στρατιωτών ενήργουν συστηματικάς ερεΐνας προς ανεύρεσιν ειδών αναγκαϊούντων κατά την κρίσιν των εις τας μονάδας και οσάκις ανεύρισκον είδος όπερ δεν εδηλούτο αρχικώς ότι επεθύμουν την παραλαβήν του, το παρελάμβανον.

Προ της τοιαύτης καταστάσεως εξητήσαμεν την επέμβασιν του Γερμανικού Φρουραρχείου με την παράκλησιν όπως του λοιπού τα σημειώματα των διαφόρων μονάδων και καταστημάτων θεωρούνται παρ' αυτού και του υποφαινομένου. Το μέτρον όμως τουτο δεν ετηρήθη απολύτως, καθ' όσον υπό των Γερμανών ήξιούτο η παράδοσις και ειδών μη αναγεγραμμένων εν τοις σημειώμασι, εκρίνοντο όμως ταύτα απαραίτητα δια τας ανάγκας των υπηρεσιών και μονάδων, αίτινες επεφυλάσσοντο να προσκομίσωσιν εκ των υστέρων τας οικίας αποδείξεις παραλαβή χωρίς να προσκομισθώσιν αύται ημίν ή τω Οίκον. Εφόρω Δωδώνης μέχρι σήμερον.

Εκ των συγκεντρωθεισών ποσοτήτων μεταχειρισμένων ειδών ιματισμού και υποδησεως εκ των Ισραηλιτικών κατοικιών ως και καινουργή τοιαύτα είδη εκ των Ισραηλιτικών καταστημάτων διεθέσαμεν υπέρ των απασχολουμένων Ελλήνων εργατών και εργατριών εις τας διαφόρους Γερμανικάς Μονάδας, Υπηρεσίας και καταστήματα κατόπιν αιτητήσεως των Προϊσταμένων των ως άνω Υπηρεσιών. Τα χορηγούμενα είδη παραδίδοντο εις τους εργάτας και εργατριάς παρουσία Γερμανών Αξιωματικών, οίτινες συνώδεον τους δικαιούχους εις τας αποθήκας συγκεντρώσεως της Ισραηλιτικής περιουσίας και τα Ισραηλιτικά καταστήματα.

Επίσης εκ των ως άνω ειδών διετέθησαν κατόπιν αποφάσεων της συσταθείσης Επιτροπής δια της υπ' αριθ. 8153 ε.ε. αποφάσεώς μας εις απόρους της πόλεως Ιωαννίνων βομβοπλήκτους, πυροπαθείς και καταφυγόντας συνετεία πολεμικών γεγονότων ενταύθα.

Επίσης διετέθησαν και υπέρ απόρων, πυροπαθών περιφερείας Νομού Ιωαννίνων οίτινες κατήρχοντο ενταύθα και εξήτουν την αρωγήν της Γενικής Δ/σεως δια της παροχής ειδών εγκαταληφθέντων υπό των απομακρυθέντων Ισραηλιτών.

Τα ανευρεθέντα εις τα Ισραηλιτικά καταστήματα είδη, εργαλεία και μηχανήματα υποδηματοποιίας, κατηγορασμένα δέματα παρελήφθησαν παρά του Γερμανικού Φρουραρχείου Ιωαννίνων, Αεροδρομίου Κατσικάς και στρατιωτικών Γερμανικών Συνεργείων. Τα ποδήλατα μετά των ανταλλακτικών αυτών υπό των ενταύθα λειτουργούντων των Γερμανικών Νοσοκομείων και των Γερμανικών Υπηρεσιών.

Επίσης παρά των Γερμανικών Αρχών παρελάμβανοντο τα ανευρισκόμενα φαρμακευτικά είδη, τα μηχανήματα και εργαλεία του οδοντοϊατρείου του Ισραηλίτου Μ. Λευή.

Προς ανακούφισιν του δεινός δοκιμασθέντος πληθυσμού της πόλεως Ιωαννίνων και των κατοίκων της υπαίθρου, περιφερείας Νομού Ιωαννίνων και προς πρόληψιν καταστροφής των συγκεντρωθέντων σιτηρών και τροφίμων μετά σύμφωνον

Διάθεση ειδών της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ιωαννίνων

γνώμην της δια της υπ' αριθ. 5113/10.4.44 αποφάσεώς μας συγκαροτήθης Γνωμοδοτικής Επιτροπής απεφασίσαμεν την διάθεσιν τούτων.

Ούτω δια των υπ' αριθ. 10619/85.42 και 10206/15.5.44 αποφάσεων μας ενεκρίθη η διάθεσις των σιτηρών υπέρ των κατοίκων της πόλεως Ιωαννίνων, των εφοδιασμένων δια δελτίων του... Δ.Ε.Σ. υπέρ των κατοίκων πυροπαθών χωρίων υπέρ των μελών των οικογενειών των Δημοσίων Υπαλλήλων και συνταξιούχων των κατοικούντων εις την Νήσον Ιωαννίνων και υπέρ των Δημοσίων Υπαλλήλων Παραμυθιάς επί τη καθορισθείση τιμή β) του ελαίου υπέρ των λαϊκών συσσιτίων πόλεως Ιωαννίνων, Νοσοκομείων και Εκκλησιών, γ) των ξηρών καρπών, γεωμήλων, κρομμύων, ορούς και ζυμαρικών υπέρ των Λαϊκών Συσσιτίων πόλεως Ιωαννίνων και Νοσοκομείων.

Δια των υπ' αρ. 8365, 16151/15.5.44, 8713/23.5.44, 7303/13.5.44 αποφάσεων μας ενεκρίθη η διάθεσις ελαίου και τροφίμων υπέρ των απορων φυματικών συσσιτουμένων της Θρησκευτικής Αδελφότητος Παντάνασσα, υπέρ του Εθνικού Οργανισμού Θηλέων Ιωαννίνων, υπέρ των προσωπικού της Επιθεωρήσεως Ελονοσίας υπέρ του προσωπικού Εστίας Λαϊκών Συσσιτίων και υπέρ του Εθνικού Οργανισμού αρρώγων Πωγωνίου.

Επίσης δι' αποφάσεών μας ληφθεισών μετά συμφωνον γνώμην της αυτής ως ανωτέρω Γνωμοδοτικής Επιτροπής απεφασίσθη η χορήγισις ανά 3 πήχειν λαϊκού υφάσματος επί τη καθορισθείση τιμή εις άπαντας τους κατοίκους της πόλεως Ιωαννίνων βάσει του δελτίου τροφίμων και εις κατοίκους ορισμένων πυροπαθών χωρίων, εις α αι Γερμανικά Αρχαί Κατοχής επέτρεπον την αποστολήν ειδών ρουχισμού και τροφίμων.

Δια της υπ' αριθ. 3544/15.5.44, 10683/2.5.44, 10142/19.5.44, 8168/17.5.44, 8151, 8153/17.5.44, 19194/13.0.44, 10236/30.5.44, 11186/26.6.44 και 11643/28.6.44 αποφάσεων μας συνεκροτήσαμεν επιτροπάς 1) διαλογών και ταξινομήσεως των συγκεντρωθέντων ειδών, μπιτισμού, οικιακών σκευών και εμπορευμάτων, 2) καταμετρήσεως και καταγραφής πάντων των λαϊκών υφασμάτων των εν τοις Ισραηλιτικοίς καταστήμασι ευρισκομένων, 3) ελέγχου υποβληθεισών αιτήσεων χορηγήσεως ραπτομηχανών, πλεκτομηχανών κ.λπ. 4) ελέγχου υποβληθεισών αιτήσεων παραχωρήσεως καταστημάτων, 5) ελέγχου υποβληθεισών αιτήσεων, χορηγήσεως ειδών μεταχειρισμένου μπιτισμού, μαγειρικών σκευών, 6) ελέγχου υποβληθεισών αιτήσεων περί αποδόσεως ειδών αφθέντων εις ισραηλιτικά καταστήματα προσωρινώς προς φύλαξιν και περί εξοφλήσεως αιτητήσεων κατ' Ισραηλιτών, 7) ελέγχου υποβληθεισών αιτήσεων πυροπαθών, 8) διαμονής υφασμάτων κ.λπ. ειδών της εγκαταληφθείσης Ισραηλιτικής περιουσίας εις τα μέλη του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Δημοσίων Υπαλλήλων Ιωαννίνων, Αξιοματικών εν γένει, πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχους, εις τα μέλη του ενταύθα Συνεταιρισμού Υπαλλήλων Νομικών Προσώπων, Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου, αναπήρων και θύματα πολέμου κατοίκους Ιωαννίνων, 9) παραλαβής υφασμάτων δια τους πυροπαθείς κατοίκους των νομών Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας και 10) στεγάσεως δημοσίων υπαλλήλων, βομβοπληκτών και των οπαδών καταφυγόντων ενταύθα εκ των περιφερειών Νομών Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας.

Το μέτρον της χορηγήσεως υφασμάτων κ.λπ. ειδών της Ισραηλιτικής περιουσίας επί πληρωμή εις τους δημοσίου υπαλλήλους κ.λπ. επέτεταθη δι' αποφάσεώς μας και εις τους δημοσίου υπαλλήλους, αξιοματικούς, αναπήρους και θύματα πολέμου τους κατοικούντας εν τη υπαίθρω περιοχή του Νομού Ιωαννίνων, τους κατοικούντας εν τη περιφέρεια του Νομού Θεσπρωτίας και εν τη κομπούλει Φιλιππιάδος.

Προς διασφάλισιν των εγκαταληφθεισών ραπτομηχανών, πλεκτομηχανών, καλσομηχανών και παιδικών αμαξών και κλινών δια των υπ' αρ. 8716, 7639, 8995, 8583, 6817, 9862, 13065, 13098 ε.ε. αποφάσεων μας κατόπιν συμφωνον γνώμης της παρ' ημίν Γνωμοδοτικής Επιτροπής ενεκρίθη η παράδοσις των ως άνω ειδών εις τα εν αυταίς αναγραφόμενα πρόσωπα. Δια τας παραδοθείσας προς χρήση και φύλαξιν ραπτομηχανάς, πλεκτομηχανάς εις τους κατ' ελάγγελμα θάπτας και ραπτρίας συνετάχθησαν συμβολαιογραφικά πράξεις ας υπέγραφον εκτός των συμβληθέντων Οικον. Εφόρου Δωδώνης και παραληπτών αξιόχρεοι εγγυηταί κατά την κρίσιν του Οικον. Εφόρου Δωδώνης.

Προς επανάληψιν του εμπορικού ρυθμού της πόλεως, όστις είχαν ανασταλεί συνεπεία της απομακρύνσεως των Ισραηλιτών εμπόρων και προς αποκατάστασιν των εμπορών Ιωαννίνων ών τα καταστήματα συνεπεία πολεμικών γεγονότων είχαν καταστραφή, των καταφυγόντων ενταύθα εκ της περιφέρειας του Νομού Θεσπρωτίας λόγω της κρατούσης εκείθε καταστάσεως εμπόρων ως και των εξ Αλβανίας Ελλήνων τοιούτων, αναπήρων, θιμάτων πολέμου και των απομακρυνθέντων εκ των καταστημάτων των εμπόρων συνεπεία επιτάξεως των παρ' αυτών χρησιμοποιούμενων τοιούτων υπό των Γερμανικών Αρχών Κατοχής δια των υπ' αρ. 6390, 5572, 7029, 8041, 8018, 4015, 5996, 9913, 11982, 11136, 12139, 3815 και 12419 ε.ε. αποφάσεών μας ενεκρίθη η παραχώρησις Ισραηλιτικών καταστημάτων εις τους εν αυταίς αναγραφόμενους επί μισθώμασι καθορισθησόμενους παρ' Επιτροπής.

Ομοίως δια των υπ' αρ. 8718, 10684, 8157, 8045, 5372, 8706, 5577, 10143, 8653, 5896 6129, 12327, 9320, 8796, 8441, 8726, 13028, 12331, 8136, 12135, 12154 και 5965 ε.ε. αποφάσεών μας ενεκρίθη η απόδοσις εις τους ιδιοκτήτας των Έλλήνων υπηκόους, των εις τους απομακρυνθέντας Ισραηλίτας μεμισθωμένων καταστημάτων.

Προς εξυπηρέτησιν των Γερμανοκρατούμενων εις το οικημα της Ζωσφιαίας Σχολής, ήτις μετετράπη εις φυλακάς, διετέθησαν δια της υπ' αριθ. 8543/15.5.44 αποφάσεώς μας υπέρ του Οργανισμού Κοινωνικής Προνοίας Ηπειρου επί πιστώσει 1500 πήχεις λαϊκού υφάσματος (κάμπου).

Επίσης υπέρ του αυτού ως άνω οργανισμού προς εκπλήρωσιν των σκοπών του δια της υπ' αρ. 19230/30.5.44 αποφάσεώς μας διετέθησαν 10.000 πηχ. λαϊκού υφάσματος.

Δια της υπ' αρ. 19789/10.6.44 αποφάσεώς μας διετέθησαν υπέρ των πυροπαθών Νομού Θεσπρωτίας 25.000 πήχεις λαϊκού υφάσματος και δια των υπ' αρ. 9825 και 10785 ε.ε. αποφάσεών μας ενεκρίθη όπως τα συλλεγόμενα ποσά εράνων μεταξύ των αυτόδε Ηπειρωτών υπέρ των πυροπαθών Νομού Ιωαννίνων εκ δρχ. 118.000.000 και υπέρ των πυροπαθών Νομού Θεσπρωτίας εκ δρχ. 40.000.000 διατεθώσι προς αγοράν λαϊκών υφασμάτων επί τη καθορισθείση τιμή εκ των εγκαταληφθέντων υπό των απομακρυνθέντων Ισραηλιτών.

Δια της υπ' αρ. 8361/17.5.44 αποφάσεώς μας ενεκρίθη η χορήγησις εις την Επιτροπήν Ε.Σ. Ιωαννίνων λαϊκών υφασμάτων της Ισραηλιτικής περιουσίας μέχρις αξίας 506 εκατομμυρίων προς διανομήν των εις τους πυροπαθείς.

Δια της υπ' αρ. 10106/29.5.44 αποφάσεώς μας ενεκρίθη η χορήγησις 900 πήχειν κάμπου 150 πήχειν σαμαροσκούτι, 300 πήχειν αλατζά και 300 πήχειν φανελλας προς διάθεσιν δια του Βρεφονηπιακού Σταθμού Βρεφικού μπιτισμού εις εχούσας ανάγκην μητέρας.

Δια των υπ' αρ. 8362, 8363, 6159, 8366, 8710, 2504, 5726, 6902, 8945, 6.96, 10963, 7258, 7962, 8080, 9371, 7366, 10231, 8703, 7985, 10045, 11626, 11024, 11176, 10738, 12676, 13119, 13116, 13114, 12956, 10216, 12574, 11436 και 12069 ε.ε. αποφάσεώς μας ενεκρίθη

Διάθεση ειδών της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ιωαννίνων

η χορήγησης εκ της Ισραηλιτικής περιουσίας 1) του θείου και θεϊκού χαλκού εις την Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Ιωαννίνων δια τους αμπελουργούς, 2) γλυκανισίου υπέρ του Βρεφονηπιακού Σταθμού Ιωαννίνων, 3) ειδών νομής και διαφόρων υλικών υπέρ του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Δημοσίων Υπαλλήλων Ιωαννίνων δια τας ανάγκες του κτήματος καλλιέργειας, 4) ειδών εστίασεως υπέρ του Αστυνομικού Τμήματος Ιωαννίνων, 5) μαγειρικών σκευών υπέρ της Διοικήσεως Χωρ/κής Θεσπρωτίας, 6) μαγειρικών σκευών υπέρ Βρεφοκομικού Σταθμού Ιωαννίνων, 7) ειδών κλινοστρωμνής υπέρ προσωπικού κεντρικού γραφείου Τ.Τ.Τ. 8) μαγειρικών σκευών κ.λπ. υπέρ Νοσοκομείου Αφροδισίων Νόσων, 9) ανά μιας λιντοστολής εις κρατούμενους Ζωσιμαίας Σχολής, 10) λιβανιού υπέρ Ιεράς Μητροπόλεως Ιωαννίνων προς διάθεσιν εις εκκλησίας, 11) διαφόρων ψιλικών υπέρ Εθνικού Ορφανοτροφείου Θηλέων, 12) ειδών κλωστηρίου και ψιλικών υπέρ Εθνικού Ορφανοτροφείου Θηλέων 12 διαφόρων ειδών και σκευών υπέρ ιερού Ναού Περιφλεπτου, 13) ειδών κλωστηρίου και ψιλικών υπέρ θρησκευτικής Αδελφότητας Παντανάσας, 14) ειδών κλωστηρίου και ψιλικών υπέρ Ιεροδιδασκαλίου Βελλάς, 15) 15 πήχεις λαϊκού υφάσματος υπέρ οικογενειών κρατούμενων ομήρων εν Ιταλία και Γερμανία, 16) νελοπινάκων υπέρ Γυμνασίου Θηλέων, 17) λαϊκών υφασμάτων επί πιστώσει και μαγειρικών σκευών υπέρ του Εθνικού Ορφανοτροφείου Κονίτης, 18) ανά μιας ενδυμασίας και ενός ζεύγους υποδημάτων υπέρ των Αξ/κών και Υπ/κών Ειδικής Υπηρεσίας παρακολούθησεως και διώξεως, 19) ειδών κλινοστρωμνής και εστίασεως υπέρ προσωπικού Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, 20) υφασμάτων υπέρ προσωπικού Βρεφοκομικού Σταθμού Ιωαννίνων, 21) ειδών κλινοστρωμνής και εστίασεως υπέρ προσφύγων Μακεδονίας Θράκης, 22) γεωργικών εργαλείων 23) ψιλικών υπέρ Οργανισμού Κοινωνικής Προνοίας Ηλείου, 24) ειδών κλινοστρωμνής υπέρ Εθνικού Ορφανοτροφείου Θηλέων Ιωαννίνων, 25) υφάσματος δια στολάς υπέρ προσωπικού παθητικής Αεραμύνης υφάσματος υπέρ προσωπικού Υπηρεσίας Υδρεύσεως Ιωαννίνων, 15 πήχεις λαϊκού υφάσματος υπέρ γονέων ομήρων εν Γερμανία, 28) υφάσματος υπέρ τμήματος Ασφαλείας Ιωαννίνων, 29).... υπέρ πυροπαθών επί τη καθορισθείση τιμή, 30) υφάσματος δια μπλουζες υπέρ ασθενών νοσοκομείων, 31) υφάσματος υπέρ προσωπικού νοσοκομείων, 32) λαϊκού υφάσματος προς κατασκευήν ενδυμασιών υπέρ οδοκαθαριστών, 33) νήματος υπέρ πυροπαθών, 34) δέματος υπέρ εργατών συνεργείου διαχύσεως ασφάλτου, 35) υφάσματος υπέρ ανδρών Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, 36) νήματος καταλήλου δι' αλιείαν υπέρ Ταμείου Αμψωτίδος*, 37) υλικών υπέρ Α' Αστυνομικού Τμήματος Ιωαννίνων.

- Επί τούτοις παρακαλούμεν όπως, εναρεστούμενοι, τας ως ανωτέρω αποφάσεις ημών περιλάβητε δια της υμετέρας εγκρίσεως προς τακτοποίησιν του ζητήματος.

Ο Γενικός Διοικητής Ηλείου
Μ. ΤΣΙΜΠΡΗΣ

* Αμψωτίς: Λίμνη Ιωαννίνων.

Απόφασις

Ο Γενικός Διοικητής Ηλείου

Έχοντες υπ' όψει σχετικήν γνωμοδότησιν της οικείας γνωμοδοτικής Επιτροπής διασφαλίσεως Ισραηλιτικής περιουσίας την διατυπωθείσαν εν τω υπ' αριθ. 4/19.9.44 πρακτικώ αυτής.

Αποφασίζομεν

Συνιστώμεν επιτροπήν εκ των κ.κ. 1) Ευαγ. Καλογεράκη Δ/ντού ΓΔΗ/ Προέδρου του Εμπορικού και Βιομ. Επιμελη-

τηρίου Ηλείου, 2) Νικολάου Μανδάλα Εφόρου, 3) Διακό-νου Δωδώνης και 4) Οικον. Εφόρου Δωδώνης, ήτις θέλει προβή εις την σύνταξιν λεπτομερούς πρωτοκόλλου παραλαβής των εν τη Ισραηλιτική περιουσία ανευρεθέντων ταπήτων και ήτις θέλει προβή εις την διάθεσιν τούτων υπέρ των Δημοσίων Γραφείων των ενταύθα δημοσίων υπηρεσιών αναλόγως των αναγκών εκάστης.

Αντίγραφα του ως άνω πρωτοκόλλου ως και του Πρακτικού διαθέσεως των περιών πρόκειται ταπήτων θελούνσιν υποβληθή ημίν.

Ο Γενικός Διοικητής Ηλείου
Μ. ΤΣΙΜΠΡΗΣ

Ακριβές αντίγραφο
Ιωάννινα τη 29.4.45
Ο Εφορ. Γραμματέυς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
Αριθ. Πρωτ. 11172

Εν Ιωαννίνους τη 20 Ιουνίου 1944

Έχοντες υπ' όψει σχετικήν απόφασιν της οικείας γνωμοδοτικής επιτροπής, διατυπωθείσαν εν τω υπ' αριθ. 24/14.6.44 πρακτικώ αυτής δι ης γνωμοδοτεί υπέρ της χρηρήσεως εκ της ισραηλιτικής περιουσίας των δύο κλειδοκυμβάλων εις το Λύκειον Ελληνίδων δια το Ωδείον Ιωαννίνων προς φύλαξιν.

Αποφασίζομεν

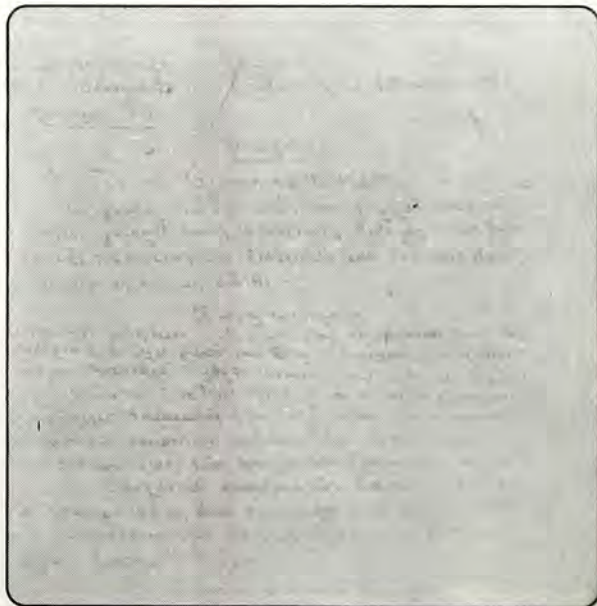
Εγκρίνομεν όπως εις το Λύκειον Ελληνίδων χορηγηθώσιν δια τον ως άνω σκοπόν δύο κλειδοκυμβάλων επί αποδείξει προς φύλαξιν και χρῆσιν παρὰ τω Ωδείον Ιωαννίνων.

Ο Γενικός Διοικητής Ηλείου
Μ. ΤΣΙΜΠΡΗΣ

Κοινοποιείται

1. Κύριον Οικονομικόν Έφορον Δωδώνης όπως μεριμνήσει δια χορήγησιν.

2) Καν Αφροδίτην Λαμπρίδου, Πρόεδρον Λυκείου Ελληνίδων.

עץ חיים היא

Δένδρον ζωής είναι η Τορά...
(Παροιμ. 3:18)